

Henrik Width Kristiansen: "On the threshold"

Rapport og planer 2008-2009

Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo
The Oslo School of Architecture and Design

arkitektur · urbanisme · landskap · design

Rapport og planer (2008-2009)

1 Innledning

Rapport og planer (2008–2009) fra Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo følger Kunnskapsdepartementets mal for rapportering fra sektoren.

Resultatrapportering og planer for 2008 ble lagt fram for AHOs styre 12.2.2009. Målene for 2008 er mer enn nådd innenfor undervisning, og AHO befester sin stilling både som et attraktivt lærested og som en institusjon som utdanner arkitekter og designere på et høyt internasjonalt nivå. Formidlingsaktiviteten til profesjonene og allmennheten er styrket, og AHO spiller også en betydelig rolle i det gjennombruddet som norsk arkitektur i dag har internasjonalt. AHO arbeider systematisk for å styrke FoU- aktiviteten, men det tar tid å nå de ambisiøse målene som er satt i Strategisk Plan.

AHO har brukt betydelige ressurser på å styrke administrativ kvalitet og kapasitet innenfor økonomiforvaltning, forskningsadministrasjon, studieadministrasjon og kvalitetssystemer for studiene, innenfor IT-administrasjon og drift av bygninger og anlegg. Målene om å profesjonalisere administrasjonen er i ferd med å bli nådd. De mest vesentlige risikofaktorene AHO står overfor er knyttet til kvantitet i FoU-arbeidet og kvalitet i instituttledelse.

Oslo, 1.3.2009

Inger Aarvig
styreleder

Karl Otto Ellefsen
rektor

Innhold

1 Innledning.....	3
2 Resultatrapportering for 2008.....	7
Mål for utdanning.....	7
Mål for forskning, faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid	16
Mål for formidling.....	22
Mål for forvaltning og ressursbruk.....	29
Rapportering om styrets arbeid	36
Rapporteringskrav for tverrdepartementale fellesføringer.....	37
Økonomirapportering	39
Rapportering til DBH.....	39
Rapporteringskrav for Selskapsdatabasen.....	40
3 Planer for 2009.....	41
3.1 Plan for virksomheten i 2009.....	41
Sektormål 1	41
Sektormål 2	46
Sektormål 3	49
Sektormål 4	51
Krav fra departementet.....	54
Øvrig rapportering	57
3.2 Disponering av tildelte midler for 2009.....	59
Plan for disponering av tildelt bevilgning i 2009	59

2 Resultatrapportering for 2008

Mål for utdanning

Sektormål 1: De vitenskapelige høyskolene skal tilby utdanning av høy internasjonal kvalitet som er basert på det fremste innen forskning, faglig og kunstnerlig utviklingsarbeid og erfaringskunnskap på sine fagområder.

For AHO innebærer dette:

AHO skal utdanne mastergradskandidater som faglig sett holder et meget høyt europeisk nivå innenfor arkitektur, urbanisme, landskapsarkitektur og design. Utdanningene skal gi studentene et bredt kunnskapsgrunnlag for videre utvikling både som fagpersoner og som samfunnsborgere.

- *AHO skal ha et omdømme som et fremragende lærested.*
- *Læresteder både i Norge og internasjonalt skal anerkjenne en bestått masterutdanning ved AHO som en dokumentasjon av fagkompetanse på høyt nivå.*
- *Kandidater med utdanning fra AHO skal være attraktive innenfor profesjonene.*
- *Kandidatene skal gjennom sin utdanning ha tilegnet seg grunnleggende kunnskap og ferdigheter som kvalifiserer for arbeidsoppgaver også utenfor etablerte profesjonelle roller.*
- *Studentene skal gjennom sine fagvalg i løpet av utdanningen ha etablert en egen fagprofil.*

Kvalitetsikringssystemer

AHOs studiekvalitetssystem ble NOKUT-godkjent i 2005. Det lages årlige rapporter om studiekvalitetssystemet som behandles av AHOs styre i junimøtene.

- *AHO skal i 2008 gjøre en grundig gjennomgang og eventuell revisjon av sitt studiekvalitetssystem.*
- *AHO skal videreutvikle eksterne systemer for evaluering og "bench marking" av kvaliteten på studentarbeider fra studiekurs ved (1) å kvalitetssikre sensorordninger og (2) videreutvikle systemet med internasjonal evalueringskomité for vurdering av kvalitet på studentarbeider i utstillingen "AHO works" som holdes ved hver semesteravslutning.*
- *AHO skal videreføre sitt arbeid med fagevalueringer og bruke disse evalueringene i strategisk arbeid. Evalueringen av Institutt for Industriedesign (høst 2007) er nedfelt i en handlingsplan for instituttet. I 2008 gjennomføres en fagevaluering av Institutt for arkitektur samt evaluering av den erfaringsbaserte masteren i urbanisme.*

Fagportefølje og faglig profil

AHO har sett i forhold til sine ressurser og sitt studentantall en relativ bred fagportefølje. For å kunne opprettholde kvaliteten og bredden på kursporteføljen er AHO avhengig av at skolen får tilført økt antall studieplasser. AHO har prioritert øking av antall studieplasser som viktigste "satsing utenfor rammen" i de 6 siste år. Dersom dette ikke støttes opp med bevilgninger må AHO vurdere å

begrense sitt fagtilbud. Utsatte fag dersom dette skjer vil være fag under oppbygging, først og fremst landskapsarkitektur og "development studies".

Strategi for internasjonalisering

Internasjonalt nettverkssamarbeid er AHOs hovedstrategi for å styrke og utvikle faglig kvalitet innenfor utdanning og forskning. AHO skal i 2008 avslutte arbeidet med å gjennomgå sine internasjonale samarbeidsavtaler og etablere et sett av nye kompletterende avtaler innenfor fagtema som AHO har behov for å utvikle videre.

Måloppnåelse sektormål 1

Videreutvikling av kvalitetssikringssystemet, forankring i fagmiljøet og strategisk bruk av kvalitetssikringssystemet

Det systematiske arbeidet for å utvikle AHOs studietilbud og studiekvalitet har god måloppnåelse:

- *Gjennomgang av studiekvalitetssystemet:* I 2008 gjennomførte AHO gjennomgang og revisjon av studiekvalitetssystemet (særlig vekt på masterforskriften med underliggende rutiner). Revisjonene består i hovedsak i presiseringer og forbedring av gjeldende praksis, for å gi studentene større grad av forutsigbarhet og en enklere saksbehandling. Andre viktige endringer er nye rangeringsregler for opptak, samt endrede rutiner for sensur i henhold til UH-loven.
- *Eksterne systemer for evaluering:* I forbindelse med semesterutstillingen AHO Works ble det både vår og høst 2008 benyttet en internasjonal evalueringskomité for vurdering av nivå og tendenser ved de utstilte studentarbeidene (alle oppgaver fra alle studiekurs). Komiteen var i 2008 satt sammen av praktikere og akademikere fra Storbritannia, Tyskland og Norge. Mens resultatet av denne eksternevalueringen tidligere kun ble formidlet muntlig til skolens ledelse, utarbeidet evalueringskomiteen i 2008 skriftlig evalueringsrapport som ble distribuert til alle pr. e-post og drøftet på de enkelte institutter, i ledelsesgruppen og i undervisningsutvalget. Den eksterne evalueringen av det utstilte resultatet av kursene (slik det presenteres på semesterutstillingen AHO Works) diskuteres semestervis på institutter og undervisningsutvalg sett i forhold til den interne kursevalueringen: Alle kurs gjennomgår hvert semester en intern evaluering basert på anonym studentundersøkelse ved hjelp av QuestBack (med kommentarfelt) og egne skriftlige evalueringer fra kursansvarlig og sensor. Evalueringsdiskusjonene danner grunnlag for tiltak og prioriteringer.
- *Videreføring av arbeidet med fagevalueringer:* Ekstern og intern fagevaluering av institutt for arkitektur ble gjennomført i 2008. Evalueringsrapportene vil legges til grunn for utvikling av handlingsplan i 2009. Fagevaluering av de erfaringsbaserte masterne ble utsatt til 2009.
- *Forankring i fagmiljøet:* Revisjoner av studiekvalitetssystemet forankres i fagmiljøet på følgende måter: a) Innspill til behov for endringer kommer ikke bare utenfra som formelle krav, men framkommer også "nedenfra" gjennom semestervise kursevalueringer, samt erfaringer som tas opp i koordineringsmøter mellom administrative og faglige ledere, samt diskusjoner i Undervisningsutvalget (strategisk utvalg der alle institutter samt studenter er representert). b) Utkast til revisjon av masterforskriften, sensorordning mv. utarbeides av studieadministrasjonen og drøftes i Undervisningsutvalget. c) Justert revisjonsforslag presenteres på koordineringsmøte (administrative og faglige ledere) og sendes deretter på høring (e-post til alle, drøfting på instituttmøter, i studentutvalg) d) Studieadministrasjonen utarbeider revidert forslag på bakgrunn av høringsuttalelser. e) Det reviderte forslaget blir behandlet i Undervisningsutvalget og deretter vedtatt av AHOs styre.

Strategi for utvikling av fagportefølje og faglig profil

Innenfor grunnundervisningen er det lagt vekt på å etablere solide 3-årige grunnutdanninger som gir grunnlag for stor frihet til spesialisering og eksperimentering i masterdelen av studiene. Prioriteringene i masterundervisningen skjer i forhold til de fagtradisjoner AHO er sterke innenfor og samsvarer med etableringen av spesialiserte faggrupper innen FoU. Ønsket om å opprettholde bredden og kvaliteten i fagporteføljen, samtidig som nye fag bygges opp (landskapsarkitektur, development studies, bærekraft), uten ressursøkning knyttet til økt antall studieplasser - representerer en utfordring. Ressurssituasjonen har ikke ført til reduksjon av fagporteføljens bredde eller kvalitet i 2008, men kan ha ført til noe slitasje og knapphet på tid til vitenskapelig produksjon.

Strategisk arbeid med internasjonalisering

Internasjonalt samarbeid er en hovedstrategi i AHOs arbeid med å styrke og utvikle faglig kvalitet. Internasjonale lærerkrefter, kritikere, sensorer og evalueringskomitéer benyttes systematisk for å måle og utvikle AHOs kvalitet mot de internasjonalt beste skolene innenfor våre ulike fagområder. AHO har ikke gjennomført gjennomgang av programavtalene. En rekke mulige nye samarbeidspartnere har vært prøvd ut gjennom diskusjoner av og konkret arbeid med forsknings- og undervisningsoppgaver innenfor fagtema AHO har behov for å videreutvikle. Alle nye internasjonale samarbeidsavtaler inngått i 2008 er formalisering av etablert, velfungerende faglig samarbeidsforhold som representerer en styrking av våre faglige satsingsområder.

Virksomhetsmål 1.1: Vitenskapelige høyskoler skal utdanne kandidater med høy kompetanse med relevans for samfunnets behov.

AHO har høye søkertall både til masterutdanningens første år, og til opptak senere i studiet. Søkertallene til arkitekturutdanningen er særlig høye. Til opptak senere i studiet er over halvparten av søkerne fra land utenfor Norden og den internasjonale pågangen av søkere er økende.

Tidligere gjennomført kandidatundersøkelse viste at AHOs kandidater er svært attraktive innenfor profesjonene, og at utdanningen hadde gitt dem kunnskap og ferdigheter som også kvalifiserte for arbeidsoppgaver utenfor etablerte profesjonelle roller. AHOs strategiske arbeid med å utvikle kvaliteten på undervisningen, samt tilbakemelding fra eksterne fagevalueringer viser at AHO befester sin posisjon som en institusjon som utdanner mastergradskandidater som faglig sett holder et meget høyt europeisk nivå innenfor våre fagområder. Omleggingen av grunnundervisningen som ble fullført med skoleåret 08/09 gir studentene ytterligere forbedret anledning til å etablere sin egen fagprofil gjennom fagvalg i løpet av masterutdanningen.

AHO har et svært stort antall primærsøkere per studieplass og en fordeling av kandidater innenfor utdanningene som en ikke ønsker å endre. Det knyttes derfor ikke spesifikke måltall til disse parameterne. Alle AHOs utdanninger ville tjene på et økt antall kandidater.

Styringsparametere		R 2005	R 2006	R 2007	R 2008	Resultatmål 2009
Antall primærsøkere per studieplass	ARK	11,78	11,68	12,9	14,56	Som 2008
	IDE	5,88	5,32	5,56	4,84	

Antall uteksaminerte kandidater fordelt på utvalgte områder	ARK	40	31	38	42	Opprettholde nivået
	IDE	22	30	21	31	
	LA	-	-	6	6	
	SUM	62	61	65	79	

Det totale antall førsteprioritetssøkere pr. studie plass er økende for arkitektstudiet.

AHO har de senere årene hatt en nedgang i antall primærsøkere til industridesignstudiet. Det er imidlertid noe usikkert om dette er en reell nedgang eller om det er resultat av taktisk søknad (flertallet av de som har søkt industridesign som andre prioritet har arkitektur som førsteprioritet).

Institutt for industridesign har iverksatt en rekke profileringstiltak overfor mulige søkere (skolebesøk, deltakelse på utdanningsmesser, den tekniske messen, gave- og interiørmessen, annonsering i studsam.no). AHO har forventninger til at den nye opptaksordningen vil kunne gi et bredere søkergrunnlag, noe som burde virke positivt for søkningen også til industridesignstudiet.

Antall uteksaminerte kandidater er høyere enn tidligere år innenfor alle områder. Dette har imidlertid trolig sammenheng med tilfeldige variasjoner (oppnopning av studenter som har hatt ett eller flere semestre permisjon i løpet av studiet, samt at AHO har økt opptaket av studenter senere i studiet i stedet for semestervis opptak av hospitanter).

Måloppnåelse egne virksomhetsmål 1.1

Utover videreutvikling av kvalitetssikringssystemene, strategisk bruk av dem i arbeidet med å øke kvaliteten i utdanningen, og hvordan dette arbeidet forankres i fagmiljøet, har AHO i 2008 gjennomført følgende tiltak knyttet til studiekvalitet og kvalitetssikringssystemene:

- *Gjennomgang og revisjon av opptaksprosedyre til AHOs studier:* AHO har de senere år hatt flere gjennomganger og gradvise revisjoner av opptaksprosedyrene. Denne prosessen førte i 2008 fram til en beslutning om å søke KD om å få endre rangeringsreglene for opptak. Bakgrunnen for søknaden er at AHO over tid har hatt en stadig økning i det totale søkertallet, og at skolen ønsker en opptaksordning som gir mulighet for å ta opp studentkull med større bredde i bakgrunn/kompetanse. AHO håper også at endringen vil gi grunnlag for økt søkermasse til industridesignstudiet, som har hatt en nedgang i søkertall de senere årene. Søknaden ble innvilget og de nye rangeringsreglene vil bli gjort gjeldende fra og med opptak til studieåret 2009/10.
- *Utvikling av ny helårig studieplan for masterstudiene i arkitektur, landskapsarkitektur og industridesign:* Arbeidet med å utvikle ny helårig studieplan i masterstudiene i arkitektur, landskapsarkitektur og industridesign kom i gang, men ble ikke ferdigstilt i 2008. I forbindelse med dette er det gjort et betydelig arbeid med å bedre kvaliteten på kursbeskrivelsene, da særlig formulering av læringsutbytte for de enkelte kurs (ferdigstilles vår 2009).
- *Gjennomgang av alle sider av AHOs grunnundervisning for å sikre tilstrekkelig profesjonskunnskap før masterutdanningen og sikre nivå på studentenes teoretiske kunnskap:* AHO har de senere år lagt ned et stort arbeid i å kvalitetssikre og legge om grunnundervisningen (første 3 år) i både arkitektur- og industridesignstudiet. Dette er gjort for å sikre at våre studenter har et godt grunnlag for masterstudier på et høyt internasjonalt nivå. EUs nye direktiv for arkitektutdanningene er tatt hensyn til ved denne omleggingen. To arbeidsgrupper gjennomgikk og reviderte det samlede curriculum for grunnundervisningen på hhv. arkitektur og industridesignstudiet. Dette arbeidet vil bli lagt til grunn for helårig studieplan

for 2009/10. Arbeidet med endringene i grunnundervisningen anses i denne omgang som gjennomført og siste fase fullføres våren 2009, med innføring av ex.phil som obligatorisk fag samt felles avsluttende prosjekteringsoppgave for grunnundervisningen. Endringene som er gjennomført medfører at studentene kun har obligatoriske fag gjennom de tre første årene av studiet, noe som garanterer felles kunnskapsbasis. På bakgrunn av dette felles grunnlaget kan studentene selv velge sin profil på studiet i masterundervisningen.

- *Revisjon av krav til bestått diplom i ulike fag ved AHO og utvikling av nye diplomprosedyrer:* De senere årene har AHOs prosedyrer for gjennomgang og sensur av diplom vært gjenstand for mye intern diskusjon. Våren 2008 ble nye diplomprosedyrer prøvd ut. Endringen av prosedyrer innebærer at den offentlige gjennomgangen av studentenes prosjekter i mindre grad enn tidligere skiller seg fra gjennomgangssituasjonen studentene er vant til fra studiekursene – ved å i større grad gi rom for faglig diskusjon mellom sensor og kandidat, og i mindre grad bære preg av enveis domsavfellelse. Ordningen vil også i større grad gi tilbakemelding til AHO om nivået på prosjektene innenfor hvert institutt. De nye prosedyrene forventes å fungere bedre faglig og pedagogisk og som inspirasjon for framtidige diplomkandidater. Den nye ordningen medfører imidlertid ikke reduserte krav til nivå på oppgaver, oppnevning eller gjennomføring av sensureringen.
- *Gjennomføring av diskusjoner med Kunnskapsdepartementet med sikte på å forlenge masterutdanningen i landskapsarkitektur til 2,5 år:* Det er ikke ført nye diskusjoner med KD om forlengelse av masterutdanningen i landskapsarkitektur til 2,5 år i 2008.

Virksomhetsmål 1.2: Vitenskapelige høyskoler skal tilby et godt læringsmiljø med undervisnings- og vurderingsformer som sikrer faglig innhold, læringsutbytte og god gjennomstrømning.

Måloppnåelsen vurderes som god. AHO har store søkertall og god gjennomstrømning. AHO har i europeisk sammenheng et svært godt omdømme som utdanningsinstitusjon innen våre fag. Institusjonens arbeid med utvikling av studiekvaliteten og kvalitetssikringsystemene er beskrevet ovenfor. Utviklingen i styringsparametre viser ingen tydelig endringstendens: nivået er relativt stabilt med små svingninger fra år til år.

Styringsparametere		R 2005	R 2006	R 2007	R 2008	Resultatmål 2009
Nye studiepoeng per egenfinansiert student per år	ARK	49,5	53,8	49,7	51,1	Opprettholde nivået
	IDE	53,7	56,7	53,8	53,4	
	SNITT	50,7	54,5	50,8	51,7	
Studenter per undervisnings- forsknings- og formidlingsstilling		7,5	6,5	7,6	6,5*	Opprettholde nivået

* 6,5 eller 7,6? 6,5 fremkommer av at vi opererer med 75 vitenskapelige stillinger (inkl. 9 nye stipendiater). Det er noe usikkerhet om disse skal regnes inn.

Måloppnåelse egne virksomhetsmål 1.2

Utvikling av læringsmiljø har i 2008 vært knyttet til revisjon av studieplan og følgende tiltak:

- *Større krav til studieplanlegging og dokumentasjon overfor studentene innenfor det enkelte kurs:* I forlengelsen av arbeidet med å kvalitetssikre og legge om curriculum for grunnutdanningen, samt som forberedelse til å kunne søke ECTS-sertifisering, startet to

arbeidsgrupper arbeidet med å kvalitetssikre og forbedre kursbeskrivelser og spesielt formulering av læringsmål for alle kurs innenfor både industridesign- og arkitektstudiet. Dette arbeidet kom godt i gang, særlig for industridesignstudiet, men var mer arbeidskrevende enn først antatt, og vil derfor fortsette i 2009.

- *Innføring av IT-systemer som sikrer bedre kommunikasjon mellom student og faglærere:* Digital læringsplattform (Moodle) ble først prøvd ut på et utvalg kurs våren 2008. Høsten 2008 benyttet 30% av AHOs kurs digital læringsplattform.

Virksomhetsmål 1.3: Vitenskapelige høyskoler skal ha et internasjonalt utdannings samarbeid av høy kvalitet, som både bidrar til økt utdanningskvalitet og sikrer kvalifiserte kandidater til samfunns- og næringsliv.

Måloppnåelsen vurderes som god: Internasjonalt nettverkssamarbeid er AHOs hovedvirkemiddel for å styrke og utvikle faglig kvalitet innenfor forskning og utdanning. AHO benytter i stor grad ressurser fra et internasjonalt fagmiljø i undervisning, kritikk, sensur og evalueringer. AHO har økt opptak av utvekslingsstudenter i masterstudiet.

Måloppnåelse egne virksomhetsmål 1.3

- *Undervisning ved AHO skal hente ressurser fra et internasjonalt fagmiljø:* Undervisningen ved AHO henter ressurser fra et internasjonalt fagmiljø. Dette innebærer at studenter og lærere eksponeres for internasjonale kritikere, og at kvalitet og nivå på både studentprosjekter, kurs, kursopplegg, institutter og skolens samlede kunnskapsproduksjon måles av internasjonale kritikere: I 2008 gjennomførte AHO 22 studiekurs (24 studiepoengs prosjekteringskurs) og 19 fordypningskurs (6 poeng). Av de 22 studiekursene hadde 9 internasjonal lærergruppe, 6 eksponerte studentene for internasjonale kritikere underveis i semesteret, og internasjonal sensor ble benyttet på 9 av kursene. "Kritikk underveis i semesteret" kan variere fra en eller flere dagers prosjektgjennomgang/workshop/seminar til en måneds eksponering for 2 kinesiske gjesteprofessorer (Bygg 3). Av de 19 fordypningskursene hadde 16 internasjonal lærergruppe, 14 benyttet internasjonale kritikere underveis i semesteret og 10 benyttet internasjonale sensorer.
- *AHO skal møte stor internasjonal søkning av utvekslingsstudenter ved å ta imot et noe større antall enn det som sendes ut:* AHO har de senere år hatt en markant økning i søknadene til opptak senere i studiet. På bakgrunn av dette ble det besluttet å øke opptaksrammen for inntak senere i studiet, samtidig som hospitantkvoten ble redusert. Begrunnelsen for dette er at AHO mener at opptak senere i studiet gir bedre kapasitetsutnyttelse og at et mer langsiktig opphold ved AHO vil gi både institusjon og studenter et positivt tilskudd til fagmiljøet. For industridesignstudiet har søknad til opptak senere i studiet hatt en jevn økning de senere årene. På begynnelsen av 2000-tallet var det kun få søknader, med relativt lav kvalitet, mens det i 2008 var 33 søkere, (hvorav 10 internasjonale). I 2007 var det 30 søkere (9 internasjonale) og 28 søkere i 2006 (6 internasjonale). Til opptak senere i arkitektstudiet var det 66 søkere i 2008 (37 internasjonale), 65 søkere i 2007 (37 internasjonale), 43 søkere i 2006 (17 internasjonale). Dvs. stigning i søkertallet her også, selv om denne muligheten lenge har vært godt kjent i arkitektmiljøet utenfor AHO.
- *AHO skal i løpet av 2008 kvalitetssikre og revidere sitt system av internasjonale samarbeidsavtaler innen undervisning:* AHO har ikke foretatt noen gjennomgang av institusjonsavtaler innenfor Erasmus- eller Nordplusprogrammene. Det er inngått en ny avtale innen Erasmus (Universita degli studi de Ferrara – ARK). Porteføljen er også oppdatert med 4 nye institusjoner i forbindelse med at Estland, Latvia og Litauen ble innlemmet i Nordplus

rammeprogram (Estonian Academy of Arts – ARK/IDE, Riga Technical University – ARK, Vilnius Academy of Fine Arts – IDE, Vilnius Gediminas Technical University – ARK). For øvrig har AHO satset på samarbeid med institusjoner i sør samt Chile og Kina. Det er inngått "memorandums of understanding" med en institusjon i hvert av landene Chile, Kina og Tanzania, og to i Kenya. AHO har hatt et langvarig og fruktbart samarbeid med institusjoner i sør og disse avtalene er en formalisering av dette samarbeidet. Samarbeidet har bl.a ført til at det ved opptak av kvotestudenter på PhD-nivå ble prioritert opptak av kandidater fra institusjoner i sør. Følgende nye institusjoner fra sør er nå inne i AHOs utvekslingsportefølje: Central Academy of Fine Arts, Beijing, Kina, Pontificia Universidad Catolica de Valparasio, Chile – ARK, Ardi University, Tanzania – ARK, University of Nairobi, Kenya – ARK, Jomo Kenyatta University of Agriculture and Technology, Kenya – ARK.

- *AHO skal i løpet av 2008 – dersom det gis adgang til dette – søke sertifisering av Diploma Supplement Label, samt søke om ECTS- sertifisering:* I 2008 var det ingen søknadsrunde for DS-label eller ECTS-sertifisering. AHO forberedte imidlertid søknad for DS-label med innsending 15.01.2009. AHO har imidlertid ikke sett mulighet for å søke ECTS sertifisering da dette blir for omfattende nå. Forberedende arbeid med kursbeskrivelser og beskrivelser av læringsutbytte for studieprogrammene er imidlertid godt i gang.
- AHO gjennomfører to masterprogrammer med internasjonale samarbeidspartnere (joint degrees):
 - Master i development studies (NOMA) sammen med fem afrikanske universiteter: University of Nairobi og Jomo Kenyatta University of Agriculture and Technology i Kenya, Ardi University i Tanzania, Makerere University i Uganda og University of Addis Abeba i Etiopia.
 - Master i arkitekturvern (NORDMAK) sammen med fire nordiske partner-universiteter: Arkitektskolen i Aarhus, Kunstakademiets Arkitektskole i København, Gøteborgs Universitet i samarbeide med Chalmers Tekniska Högskola, Kungliga Tekniska Högskolan og Högskolan på Gotland, og Helsingfors Tekniska Högskolan .

Styringsparametere		R 2005	R 2006	R 2007	R 2008	Resultatmål 2009
Antall utvekslingsstudenter (ut/innreisende)	UT	10	11	36	26	Som 2008
	INN	42	44	41	44	
	SUM	52	55	77	70	
Antall fremmedspråklige utdanningstilbud	Engelsk	3	3	3	3	Som 2008

- 27,1% av kandidatene som var eksamensmeldt til diplom i 2008 hadde vært på internasjonal utveksling i løpet av sin studietid. (eget styringsparameter: minimum 25%)
- Totalt 28 av 41 kurs på masternivå gjennomføres med engelsk som hovedspråk. (ca. 68%, eget styringsparameter: minimum 50%)
- AHO har inngått 10 nye samarbeidsavtaler innenfor utdanning på masternivå. De fleste av disse er innebærer formalisering av allerede etablerte og velfungerende samarbeidsrelasjoner. (eget styringsparameter: minimum 4 nye avtaler)

Samarbejdsavtaler

Nordplus/Cirrus

Land	By	Lærested
Danmark	København	Det kgl. Danske Kunstakademiets Arkitektskole
	København	Danmarks designskole
	Kolding	Designskolen Kolding
	Århus	Arkitektskolen i Aarhus
Estland	Tallin	Eesti Kunstiakadeemia
Finland	Helsinki	Tekniska Högskolan-Arkitektavdelningen
	Helsinki	University of Art and design
	Lahti	Lahti Univ. of Applied Sciences, Inst. of Design
	Oulu	Oulu Universitetet- Arkitektavdelningen
	Rovaniemi	University of Lapland, Faculty of Art and Design
	Tampere	Tampere Tekniska Universitet
Island	Reykjavik	Iceland Academy of the Arts
Latvia	Riga	Riga Tech.University, Faculty of Arch. and Urban Planning
Litauen	Vilnius	Vilnius Academy of Fine Arts
	Vilnius	Vilnius Gediminas Techn. University, Faculty of Architecture
Sverige	Stockholm	Kungliga Tekniska Högskolan – arkitektur, KTH
	Stockholm	Konstfack
	Göteborg	Chalmers
	Göteborg	Högskolan för Design och Konsthantverk
	Lund	Lunds universitet- Lunds Tekniska Högskola, LTH
	Umeå	Umeå Universitetet Designhögskolan

Erasmus

Land	By	Lærested
Belgia	Brussel	Hogeschool voor Wetenschap en Kunst
	Liège	Inst. Supérieure d'Architecture Saint-Luc de Wallonie
	Liège	Ecole supérieure des arts Saint-Luc de Liège
Frankrike	Paris	École Supérieure d'Architecture de Paris La Villette

	Paris	École d'Architecture de Paris-Belleville
	Paris	École Speciale d'Architecture, Paris
	Paris	Strate College Designers
	Paris	École Nationale Supérieure de création industrielle
Hellas	Athen	National Technical University of Athens
Irland	Dublin	University College Dublin
	Dublin	National College of Art and Design
Italia	Ferrara	Universita Degli Studi di Ferrara
	Milano	Politecnico di Milano
	Venezia	Instituto di Architettura di Venezia
Nederland	Delft	Technische Universitet Delft
Portugal	Lisboa	Universidad Technica de Lisboa
	Porto	Universidade do Porto
Spania	Barcelona	Universitat Politecnica de Catalunya, Escola Tecnica d'Arquitectura de Barcelona (ETSAB)
	Barcelona	Escola Massana
Storbrit.	Glasgow	The Glasgow School of Arts – MacIntosh School of Architecture
Tyskland	Berlin	Universität der Künste Berlin
	Essen	Folkwang Hochschule
	Hannover	Gottfried Wilhelm Leibniz Universität Hannover
	München	Technische Universität München
	Weimar	Bauhaus Universität Weimar
Østerrike	Wien	Universität für Angewandte Kunst Wien

Andre bilaterale avtaler

Land	By	Lærested
Australia	Newcastle	University of Newcastle
Chile	Santiago	Pontificia cia Universidad Catolica de Chile
	Valparaiso	School of Architecture and Design, Pontifica Universidad Catolica de Valparaiso
Singapore	Singapore	National University of Singapore

Uganda	Kampala	Makerere University
Kenya	Nairobi	Jomo Kenyatta University of Agriculture and Technology
	Nairobi	The University of Nairobi
Tanzania	Dar es Salaam	Ardi University
Kina	Beijing	The Central Academy of Fine Arts, China

Mål for forskning, faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid

Sektormål 2: De vitenskapelige høyskolene skal oppnå resultater av høy internasjonal kvalitet i forskning, faglig og kunstnerlig utviklingsarbeid. De vitenskapelige høyskolene har et særskilt ansvar for grunnforskning og forskerutdanning på de fagområder de tildeler doktorgrad.

For AHO innebærer dette:

AHO tar på seg et ansvar for å utvikle institusjonen til et ledende nordisk miljø for forsknings- og utviklingsarbeid innen sine sektorer.

FoU ved AHO består av vitenskapelig arbeid, faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid og innovasjonsrettet virksomhet. AHO har utviklet egne indikatorer for kunstnerisk utviklingsarbeid og vil i 2008, til bruk i intern og ekstern rapportering, utvikle et sett av indikatorer for innovasjonsvirksomhet ved institusjonen.

Måloppnåelse sektormål 2

AHOs arbeid med å konsentrere forskningsinnsatsen og utvikle fagmiljøene

Våren 2008 utviklet og vedtok AHO ny forskningsstrategi som klarlegger overordnet policy for konsentrasjon av forskningsinnsatsen og utvikling av fagmiljøene. De strategiske grepene i AHOs forskningsstrategi 2008-10 er alle rettet mot å organisere og samordne aktiviteter og ressurser for å bygge fagmiljøer, og bedre FoU-produksjonen både kvalitativt, kvantitativt og relevansmessig uten at dette går på bekostning av utdanningstilbudet. Dette innebærer tiltak- og ressursprioritering mot miljøer med størst strategisk potensial eller dokumentert evne til FoU-utvikling.

Forskningstrategien vektlegger tiltak som kan gi bedre samordning og tettere samspill mellom forskning og undervisning innenfor utpekte fagmiljøer med felles interessefelt og felles oppgaveforståelse. Forskningsstrategien utpeker 4 prioriterte tematiske satsingsområder med hovedtilknytning til 4 ulike institutter. AHO prioriterer forskningsinnsats innenfor disse 4 fagmiljøene:

- Designforskning med hovedvekt på interaksjonsdesign (institutt for industrideign)
- Arkitekturteori og arkitekturhistorie (institutt for form, teori og historie)
- Byforskning (institutt for urbanisme og landskap)
- "Research by design"/praksisbasert forskning (instituttvergrående, men særlig institutt for arkitektur)

Høsten 2008 ble det utviklet og vedtatt rammer for det videre arbeidet med handlingsplan, strategier og styringsparametre for hvert av disse fagmiljøene samt for utvikling av interne og eksterne arenaer/miljø for fagkritikk, utvikling av forskerutdanningen og forskningsadministrasjonen.

AHOs arbeid for å rekruttere flere kvinner i faste vitenskapelige stillinger

AHO utviklet i 2007 en handlingsplan for likestilling som legger hovedvekten på rekruttering av kvinner til førstestillinger. Målet var at mer enn halvparten av ansettelser i førstestillinger i 2008 skulle være kvinner – uten at dette innebærer kvoteringstiltak som går på bekostning av faglig kvalitet eller relevans. Dette fordrer offensivt rekrutteringsarbeid for å få tak i aktuelle kvinnelige søkere – nasjonalt eller internasjonalt. Målet er ikke innfridd. Av 9 ansettelser i førstestillinger i 2008 var kun én (prof II) kvinne. Dette kan ha sammenheng med at det ikke ble gjennomført spesielle tiltak for å få frem gode kvinnelige søkere til førstestillinger i 2008.

AHOs tiltak for å øke gjennomstrømmingen i forskerutdanningen og status for rekruttering i nye tildelte stipendiatstillinger

Kandidater som er tatt opp i senere år er yngre, og har et fokus på avhandlingen og doktorgraden som et grunnlag for en videre forskerkarriere. Doktorgradsprogrammet som et grunnlag for forskningsrekruttering er også reflektert i senere års opptaksprosesser.

Det er en klar utfordring for AHO å kunne etablere relevante og gode veiledersituasjoner. AHO har de senere år gjort en rekke strategiske ansettelser for å møte denne utfordringen, men det vil kreve flere tiltak for å kunne øke kapasitet og kvalitet på AHOs doktorgradsveiledning i tiden som kommer.

AHO har i en årrekke gjennomført semestervise progresjonsseminarer for alle sine doktorander. Dette har vist seg å fungere som et godt tiltak for å fange opp utfordringer og problemer i kandidatenes doktorgradsforløp. Gjennom disse seminarene har man identifisert en tendens til at både høgskoleansatte/lærere som tar doktorgrad på deltid og stipendiater har problemer med å skjerme tid til doktorgradsarbeidet. Forventede og pålagte undervisnings- og administrasjonsoppgaver ender opp med å fylle en større del av brøken enn det kandidaten i utgangspunktet har avtalt med sin arbeidsgiver. For kandidater der AHO både er arbeidsgiver og ansvarlig for gjennomføring av doktorgradsprogrammet har økt bevissthet rundt denne problemstillingen ført til konkrete skjermingstiltak. AHO har imidlertid liten kontroll og innflytelse over hvordan dette håndteres ved eksterne institusjoner.

En gjennomgang av gjennomføringstid for disputerte kandidater, samt status for aktive kandidater i AHOs forskerutdanning viser at stor andel deltidsdoktorander, og nokså hyppig forekomst av legitime avbrudd i doktorgradsarbeidet (svangerskapspermisjoner, andre permisjoner, sykefravær mv.) innebærer at kun et fåtall av kandidatene gjennomfører et doktorgradsforløp der bruttotid=nettotid.

Det siste året har AHO intensivert den faglig-administrative støtten til kandidater i slutfasen av avhandlingsarbeidet. Det ser ut til at hjelp til å sette en konkret ramme rundt avslutning av doktorgradsarbeidet, samt økt informasjon om og oppfølging rundt prosessen fram mot disputas, hjelper kandidatene gjennom den faglige avslutningen på prosjektet.

9 nye stipendiater ble tilsatt i 2008. Sammen med 4 kvotestipendiater, 2 av AHOs egne lærere, 2 prosjekterelaterte PhD kandidater og en ekstern doktorand utgjør disse et kull på 18 PhD kandidater som fulgte forskerskolen fra september 2008.

Virksomhetsmål 2.1: Vitenskapelige høyskoler skal konsentrere forskningsinnsatsen for å oppnå resultater av høy internasjonal kvalitet innen utvalgte fagområder og samarbeide internasjonalt om forskning og utviklingsarbeid.

Innen enkeltområder har AHO lyktes svært godt mht. å konsentrere forskningsinnsatsen og oppnå resultater av høy internasjonal kvalitet. Omfanget av vitenskapelig publisering er den største utfordringen knyttet til oppfyllelse av virksomhetsmålet. Den viktigste kritiske suksessfaktoren er etablering av fagmiljøer og kultur i FoU. Fagmiljøer som trekker i samme retning er en forutsetning for både kvantitativt sett og kvalitativt sett bedre FoU-produksjon ved AHO. Kritiske suksessfaktorer er tydelig forskningsstrategisk policy og velfungerende faglig personalledelse. Arbeidet med en ny forskningsstrategi og institusjonens lederutviklingsprogram er i denne sammenhengen svært viktige prosesser.

Styringsparametere	R 2005	R 2006	R 2007	R 2008	Resultatmål 2009
Publikasjonspoeng per undervisnings-, forsknings- og formidlingsstilling	36,2 /61,2 0,222	40,7 /68,9 0,590	23,35 /64,5 0,362	23,8 /75* 0,317	25% økning fra 2008
NFR-tildeling per undervisnings-, forsknings- og formidlingsstilling	221' /61,25 3 608	2 714' /68,9 39 390	6 237' /64,5 96 703	6 617' /75 88 224	Som 2008
Utveksling av ansatte via programavtaler	Ut: 7 Inn: 1	Ut: 6 Inn: 3	Ut: 20 Inn: 21	Ut: 22 Inn: 30	Som 2008
EU-tildeling per undervisnings-, forsknings- og formidlingsstilling	0	0	0	0	Etablere EU-tildelte prosjekter

* Økningen skyldes økning i ansatte stipendiater.

Måloppnåelse egne virksomhetsmål 2.1

- *Minimum 4 av AHOs faste faglige ansatte skal markere seg internasjonalt gjennom publisering av arkitekturverk i 2008:* En av AHOs faste faglige ansatte (Jan Olav Jensen) har markert seg internasjonalt gjennom at 5 ulike arkitekturverk er blitt publisert i til sammen 19 internasjonale fagtidsskrifter. Flere andre lærere dokumenterer internasjonal publisering av verk.
- *Det skal utvikles en internasjonal utstilling som dokumenterer kvalitet på kunstnerisk utviklingsarbeid ved AHO:* Utstillingen *Generator: Studio B3* som ble vist ved galleri CAFA (Central Academy of Fine Arts), Beijing, Kina dokumenterte internasjonal kvalitet på kunstnerisk utviklingsarbeid og undervisningsbasert FoU arbeid ved AHO.
- *AHO skal vise et omfang av vitenskapelig arbeid som bringer institusjonen som helhet opp på nivå med produksjonen i 2006:* Omfanget av publisering er på nivå med 2007 (men lavere enn i 2006). Flere tiltak er iverksatt for å øke den vitenskapelige produksjonen på sikt: I 2008 har AHO i langt større grad enn tidligere lagt til rette for at et utvalg sentrale forskere skal få mer sammenhengende tid til vitenskapelig produksjon gjennom avlastning fra undervisning og administrativt arbeid. Den akademiske kompetansen knyttet til det mer innovasjonsorienterte,

praksisbaserte FoU-miljøet ved institutt for industridesign er styrket vesentlig siste år gjennom flere nyansettelser.

- *Omfanget av EFV skal øke til samme nivå som i 2006:* Innfridd: Omfanget av EFV var høyere i 2008 enn i 2006.
- *Det skal mottas minst en ny forretningsidé fra AHOs medarbeidere:* Det ble mottatt 2 nye forretningsidéer fra AHO-medarbeidere i 2008, én ble videreført til selskapsetablering, og én står foran lisensiering.
- *Det skal defineres publiseringsmål for sentrale forskere og legges til rette for at målene kan nås:* Alle vitenskapelig ansatte med forskningsrett og forskningsplikt skal i løpet av 2008 dokumentere meritterende vitenskapelig arbeid, kunstnerisk utviklingsarbeid og/eller innovasjonsarbeid som tilsvarer deres FoU-tid. Arbeidet med å utvikle individuelle arbeidsavtaler som fastsetter målbare krav til vitenskapelig produksjon tilsvarende tildelt FoU-tid for vitenskapelige ansatte ble påbegynt, men ikke fullført i 2008. Dette er et sentralt virkemiddel for å legge til rette for økt vitenskapelig produksjon. Gjennomføring av arbeidsavtaler med konkrete krav til dokumentert vitenskapelig arbeid, kunstnerisk utviklingsarbeid og/eller innovasjonsarbeid for alle vitenskapelig ansatte, fullføres våren 09.
- *Hvert av AHOs definerte fagmiljøer for forskning skal i løpet av 2008 ha etablert minst ett prosjekt finansiert av NFR og/eller andre nasjonale finansieringskilder og ett prosjekt med internasjonal forankring:* Ikke innfridd (for ambisiøst). Arkitekturteorimiljøet på institutt for form, teori og historie etablerte det NFR-finansierte (KULVER) prosjektet "Routes, roads and landscapes" i samarbeid med TØI og UiO. Tilsvarende er ett nytt NFR-prosjekt etablert på Institutt for industridesign. Økt søknadsaktivitet, og gjennomgående positive eksterne evalueringer av forskningssøknadens kvalitet gir imidlertid håp om at flere tildelinger kan være innen rekkevidde i 2009.
- *Det skal vedtas retningslinje for håndtering av IPR:* Innfridd: Retningslinjer for håndtering av IPR ble utviklet og styrevedtatt.

Virksomhetsmål 2.2: Vitenskapelige høyskoler skal gjennom nasjonalt og internasjonalt samarbeid tilby forskerutdanning av høy kvalitet, som er innrettet og dimensjonert for å ivareta behovene i sektoren og samfunnet for øvrig. Vitenskapelige høyskoler som tildeles stipendiatstillinger skal sørge for god gjennomføring av forskerutdanningen.

Institusjonens arbeid med utvikling av doktorgradstilbudene vurderes å ha god måloppnåelse sett i forhold til institusjonens størrelse og tradisjon. Den største utfordringen er knyttet til kapasitet og kvalitet på doktorgradsveiledningen, og å utvikle en måte å organisere veiledningsarbeidet på som gir positive synergier for fagmiljøene knyttet til skolens tematiske satsingsområder innen FoU. Det arbeides med å utvikle måter å organisere veiledningsarbeidet på med mer formalisert faglig oppfølging av doktorgradsprosjektene, for å utvikle et sterkere fagmiljøer for veiledning og doktorgradsarbeid.

Måloppnåelse egne virksomhetsmål 2.2

AHOs forskerutdanning skal utvikles i samarbeid med nordiske akademiske partnere. Samtidig vil AHO utvikle sin forskerskole til et akademisk senter innen sine fagfelt. Et betydelig arbeid for å revidere og utvikle AHOs forskerutdanning har skjedd i perioden fra 2005 – 2007.

- *Tilrettelegging av AHOs forskerutdanning slik at den kan fange opp behovene til kandidater som arbeider innenfor "Research by design":* Er gjennomført. Nytt curriculum ble utviklet og tatt i bruk for forskerskolekullet som ble tatt opp høsten 2008.
- *Videreføring av internasjonalt nettverksarbeid for å styrke forskerutdanningen innen "Research by design":* Pågår kontinuerlig.
- *Videreføring av arbeidet i det nordiske nettverket for arkitektutdanninger - Nordic Academy – for å etablere et nordisk tilbud i forskerutdanning som gjennom spesialiserte undervisningstilbud kan styrke tilbudet til den enkelte kandidaten:* Pågår kontinuerlig.

Styringsparametere	R 2005	R 2006	R 2007	R 2008	Resultatmål 2009
Antall uteksaminerte doktorgradskandidater per vitenskapelig årsverk	4/ 61,2 åv = 0,065	5/ 68,9 åv = 0,087	5/ 64,5 åv = 0,077	6/ 75 åv = 0,8	6 dr.grader/ 75 åv = 0,8

- *AHOs styringsparameter er 6 tildelte doktorgrader årlig. Dette er ca. 1/3 av det totale antallet stipendiater ved AHO og per i dag ca. 1/5 av antall aktive kandidater i AHOs forskerutdanning:* AHO tildelte 6 doktorgrader i 2008. En gjennomgang av gjennomstrømningstallene og progresjonsstatus for doktorandene i AHOs forskerskole viser at gjennomføringstiden har gått ned (de siste årene har 50% av de som har disputert brukt 5 år eller mindre, og 75% 7 år eller mindre). Et flertall av kandidatene bruker imidlertid mer enn normert bruttotid (målt i kalenderår), da de har ulike legitime avbrudd (svangerskapspermisjoner, annen permisjon, sykdom) eller gjør doktorgradsarbeidet på deltid. Av kullet på 22 kandidater som startet forskerutdanningen i 2002 har nå 10 gjennomført, 2 har sluttet, 4 eksterne er passive pga manglende finansiering og 6 er fortsatt aktive. Av disse er 4 fortsatt innenfor tidsrammen for gjennomføring på normert "nettotid" pga ulike legitime avbrudd, de to øvrige er i slutfasen og forventes å gjennomføre innen 2009. Totalt er nå 42 kandidater aktive og fortsatt innenfor rammen for gjennomføring på normert tid.
- *AHO skal fra høsten 2008 ha minimum 8 kandidater innenfor forskerskolen med spesialisering innenfor praksisrelatert forskning ("Research by design"):* 18 kandidater ble tatt opp til det "research by design"-orienterte forskerskolekullet høsten 2008. Av disse var 9 egenfinansierte stipendiater.
- *Det skal i løpet av 2008 foreligge et konkret curriculum både for europeisk og nordisk samarbeid om doktorgradsutdanning innenfor arkitektur:* AHO deltar aktivt, både med undervisning og PhD- studenter i det nordiske forskerutdanningsprogrammet NORCODE. I tillegg har AHO har bygget opp og server to kursmoduler i "archidoc" (Virtual Campus on Post Master Studies in Architecture). Prosjektet er et samarbeid mellom 14 europeiske arkitektskoler som tilsammen leverer 21 moduler. 3 AHO ansatte lærere har vært med på å forberede opplegget. 2 andre AHO ansatte lærere har laget kursmodulene "Span and Space" og "Introduction to Urban Theory". Kursene legges på læringsplattformen Moodle, og er interaktive. Prosjektet er finansiert av EU, som et multilateralt Erasmus Life Long Learning Project.

Avlagte doktorgrader i 2008

Navn	Avhandlingstittel	Komité	Disputasdato
Elisabeth Seip	Brødrene og søstre i arkitekturen – Ingeni�roffiserer og sivilarkitekter i Norge rundt 1800	1. opp: Mag. Art Claus M. Smidt, Danmarks Kunstbibliotek 2. opp: Professor dr. Helga Stave Tvinnereim, NTNU Adm: Professor dr. Thordis Arrhenius, AHO	21. november 2008
Lars Jacob Hvinden-Haug	Den eldre barokken i Norge – bygningenes former og rommenes fordeling 1660-1773	1. opp: Tek. Dr. Lena Villner, KTH Stockholm 2.opp: Cand. Mag John Erichsen, Reventlow-Museet København Adm: Dr. Ing Lars Roede, Oslo Bymuseum	10. desember 2008
Cyriacus Lwamayanga	Constancy and change – the living processes and skills in vernacular architecture of Kagera region - Tanzania	1. opp: Dr. Barnabas Nawangwe, Makerere University 2.opp: Dr. Tom Sanya, University of Nairobi Adm: Førsteamanuensis dr. Mari Hvattum, AHO	11. desember 2008
Monika Hestad	Den kommersielle formen – merkevarekonteksten som utfordring for industridesignernes behandling av form	1. opp: Dr. Trygve Ask, Teknologisk Institutt 2.opp: Dr. Lena Hansson, Handelsh�gskolan ved G�teborgs Universitet Adm: Førsteamanuensis Dr. Ole Lund, Høgskolen i Gjøvik	16. desember 2008
Berit Ingebretsen	Metaforbasert tegning undersøkt som et bildespr�kssystem gjennom avistegninger av Finn Graff og Saul Steinberg med kognitiv metafor-teori som hovedredskap	1. opp: Dr. Bengt Lindgren, G�teborgs Universitet 2. opp: Førsteamanuensis dr. Kjell Magne Yri, UiO Adm: Dr. Ellen Marie S�ethre-McGuirk, Høgskolen i Bodø	17. desember 2008
Hilde Haslum	Reading Socio-Spatial Interplay	1. opp: Professor dr. Kirsten Simonsen, Roskilde Universitet 2.opp: Professor dr. M. Arch Terttu Pakarinen, Tampere University of Technology Adm: Gunnar Parelus, NTNU	18. desember 2008

Mål for formidling

Sektormål 3: De vitenskapelige høyskolene skal medvirke til å spre og formidle resultater fra forskning og faglig og kunstnerlig utviklingsarbeid, og medvirke til innovasjon og verdiskapning basert på disse resultatene. De vitenskapelige høyskolene skal også legge til rette for at tilsatte og studenter kan delta i samfunnsdebatten.

For AHO innebærer dette:

På bakgrunn av interne utredninger og styrets arbeid høsten 2007 vedtar AHO våren 2008 en strategi og en handlingsplan som skal fremme institusjonens samfunnskontakt.

Måloppnåelse sektormål 3

Kapasitetsmessige prioriteringshensyn har ført til at AHO utsatte målet om å utvikle og vedta en handlingsplan for samfunnskontakt til våren 2009.

AHOs arbeid for at innovasjon blir en del av virksomheten ved institusjonen og videreutvikling av rollen som utviklingsaktør innen egne fagområder:

AHOs FoU-baserte prosjektundervisning på masternivå innenfor både arkitektur og design representerer et visst innovasjonsaspekt. Innenfor FoU-orienterte masterkurs utvikler studentene gjennom veiledet prøving og feiling innovative løsninger på gitte problemstillinger. AHO har i 2008 satt økt fokus på å innarbeide en kultur for å videreutvikle innovasjoner til kommersialiserbare løsninger, blant annet gjennom workshops om innovasjon og kommersialisering, og jevnlig oppdatering gjennom nyhetsbrev fra forskningsadministrasjonen om utviklingen innenfor disse områdene. 15 forretningsidéer ble foreslått for videreføring gjennom slike workshops, 2 ble videreført. Flere nettverksavtaler er også inngått i denne sammenheng.

Arbeidet med å gjøre utdanningene tilgjengelige og fleksible for hele befolkningen, uavhengig av bosted og livssituasjon:

AHO annonserer sitt utdanningstilbud i nasjonale medier, og var i 2008 representert på utdanningsmesser i Lillestrøm, Bergen og Tromsø. Ved utforming og kvalitetssikring av opptaksprøvene legges det vekt på at opptaksprøvene skal skille på evner, talent og ferdigheter og ikke favorisere kunnskap som kan knyttes til erfaringer ervervet gjennom å leve i bestemte geografiske, sosiale eller kulturelle miljøer. Studiene ved AHO er imidlertid krevende og forutsetter tilstedeværelse. Høy lærerdeknning pr. student (ca 1/6) og stor grad av prosjektbasert undervisning med til dels svært tett individuell og gruppevis veiledning gir lærerne relativt god mulighet for å fange opp, og ta hensyn til, spesielle individuelle behov og selv relativt subtile endringer i livssituasjon. All obligatorisk undervisning på AHO foregår i dag innenfor normal arbeidstid, av hensyn til studenter med omsorgsansvar (barnehageåpningstider). I alle tilfeller der studenter henvender seg til studieadministrasjonen med dokumentasjon på endring i livssituasjon som krever tilrettelegging, strekker AHO seg svært langt for å møte dette med tilretteleggingstiltak. Likevel finnes det enkeltstudenter med spesielle behov som verken lærerne klarer fange opp, eller som ikke har gitt studieadministrasjonen tilstrekkelig dokumentert informasjon til at tilretteleggingstiltak kan utformes og iverksettes. AHOs skolebygning er godt tilrettlagt for bevegelseshemmede.

AHO sto bak en rekke publikasjoner og publikumsarrangementer i 2008, og de nye nettsidene brukes aktivt for å promotere forsknings- og studentprosjekter ved skolen. Informasjonsstillingen som ble opprettet i 2007 har bidratt til økt fokus på mediekontakt og web- publisering.

Virksomhetsmål 3.1: Vitenskapelige høyskoler skal gjennom formidling og deltagelse i offentlig debatt tilføre samfunnet resultatene fra FoU-virksomheten.

Formidlingsaktiviteten har økt. Tiltak som vil øke institusjonens formidling av resultater av FoU-virksomheten til fagmiljø og allmennhet er iverksatt, men potensialet for økt formidling er ikke med det fullt ut utløst i 2008. De største utfordringene knytter seg til at dette krever prioritering av tid og ressurser til formidlingsarbeid: ved at formidlingsarbeid legges inn i langsiktig planlegging av FoU-virksomhet og individuelle arbeidsplaner forventes formidling i større grad å bli en integrert del av instituttenes, enkeltansattes og FoU-prosjektenes aktiviteter.

Publikumsrettet virksomhet

AHO driver en rekke former for formidlingsvirksomhet rettet mot det generelle publikum, gjennom symposier, utstillinger og gjesteforelesninger:

- Det årlige Fehnsymposiet ble også i 2008 avholdt på Domkirkeodden i Hamar, og hadde denne gangen fokus på landskap, både som rom for arkitekturpraksiser og som produksjonslandskap. Symposiet gikk over to dager i august og markerte blant annet starten for et nytt forskningsprosjekt ved AHO: Routes, Roads and Landscapes, Aesthetic Practices en route 1750 - 2015.
- AHO har i 2008 gjennomført og videreutviklet de halvårslige studentutstillingene AHO Works og diplomutstillingene.
- Galleri AHO avholdt i 2008 10 utstillinger som alle var åpne for publikum. I tillegg ble 2 utstillinger i AHO-regi avholdt utenfor skolens område. Dette kommer i tillegg til utstillingene som er nevnt i tabellen for Verk under.
- AHOs vandretstilling Norwegian Wood - the Thoughtful Architecture of Wenche Selmer har i 2008 besøkt San Francisco, Seattle og Spokane i USA.
- AHO arrangerte 30 åpne gjesteforelesninger i 2008.
- AHO deltok høsten 2008 på stiftelsesmøtet til Kunnskap Oslo, en allianseorganisasjon der Oslo kommune og byens kunnskapsinstitusjoner deltar.
- AHO deltok våren 2009 på utdanningsmesser i Lillestrøm, Bergen og Tromsø.
- Institutt for Industridesign ved AHO deltok høsten 2008 på Den Tekniske Messen i Lillestrøm i anledning instituttets 25-års-jubileum. En utstilling og en bokutgivelse er planlagt våren 2009.
- AHOs samarbeid med stiftelsen Veiene fra Roma og Universitetet i Oslo fortsetter fram mot 2010. Samarbeidsprosjektet driver formidlingsvirksomhet med basis i Det norske institutt i Roma, og har som mål å oppnå formidling gjennom studiereiser om arkitektur, bykultur og kunst. Professor Thomas Thiis-Evensen er utlånt 70% til prosjektet.
- AHOs lokaler brukes også aktivt som møtested for profesjonen.

Web

AHO lanserte nye og forbedrede nettsider i august 2008. De nye nettsidene gir rom for en økt visuell presentasjon av skolens mange prosjekter, og et eget område på nettsidene konsentrerer seg nå om å vise fram forsknings- og studentprosjekter med bilder, omtale, fagtilknytning og kontaktinformasjon til de forskere eller studenter som arbeider med prosjektet. Mange av AHOs forskningsprosjekter vil være visuelle av natur, og en sterkere grafisk presentasjon av disse prosjektene anses som et betydelig skritt i rett retning.

Et utvalgt studentprosjekt (nytt hver uke) vises også fram på nettstedets forside, sammen med en oversikt over nyheter og aktiviteter som angår eller foregår på skolen. Nær halvparten av alle

nyhetssaker som legges ut på AHOs nettsider omhandler forsknings- eller studentprosjekter med tilknytning til skolen. I tillegg presenteres utstillingene som finner sted i skolens galleri, samt presentasjon av de ukentlige gjesteforelesningene.

Flere av AHOs forskningsprosjekter driver formidlingsvirksomhet gjennom egne blogger og nettsider. Dette gjelder bl.a. forskningsprosjektet Touch (www.nearfield.org), Record (www.recordproject.org), Propocon (www.propocon.com), selskapet AR-lab (architect.no) og det tidligere omtalte prosjektet Routes, Roads and Landscapes (routes.no). Enkelte PhD-studenter har også opprettet egne blogger i tilknytning til sine forskningsprosjekter.

Etter lanseringen i august har de nye nettsidene vært gjenstand for ulike forbedringer og feilrettinger fra leverandøren. Flere av de bestilte funksjonene har ikke vært klare til bruk før på nyåret. Disse forsinkelsene har ført til at enkelte av rutinene for webpublisering ikke fullt ut har kommet på plass, og at noe av informasjonspubliseringsen dermed har tatt mer tid å gjennomføre enn hva som var forutsatt. Den nye webløsningen muliggjør delegering av publiseringsrettigheter, slik at hvert enkelt institutt eller avdeling kan ta ansvar for sine egne områder på nettstedet. AHOs målsetning er at dette vil føre til en mer presis, levende og fyldig nettside. Webløsningen vil videreutvikles utover vårhalvåret 2009 på bakgrunn av tilbakemeldinger fra både ansatte, publisere og sluttbrukere.

Presseoppslag

Søk i to av Norges mest omfattende nyhetsovervåkingstjenester viser at AHO de to siste årene har nytt økt oppmerksomhet i forhold til foregående år.

Presseoppslag	2006	2007	2008
Nettavis / sesam.no	149	275	259
Atekst/Retriever	126	175	197

Publikasjoner og verk

I tabellen nedenfor gjengis informasjonen fra AHOs forskningskatalog for 2008 (vedlagt) i tabellformat. Disse tallene viser et stort omfang i forskningsformidling gjennom verk og ulike publikasjoner.

Vitenskapelige artikler	2007	2008
Artikler i tidsskrift nivå 2	1	1
Artikler i tidsskrift nivå 1	5	14
Artikler i antologi nivå 2	1	3
Artikler i antologi nivå 1	3	4
Monografier nivå 2	1	0
Monografier nivå 1	1	1

Verk*	2007	2008
Verk tildelt nasjonal eller internasjonal pris	3	5
Verk publisert i faglige internasjonale eller nasjonale tidsskrifter	14	5*
Utstilling av verk med fagfelleevaluering eller publisering	7	10
Verk premiert i eller invitert til nasjonale eller internasjonale konkurranser*	4	8

* "netto"-tallene for verkspublisering og formidling er noe misvisende idet totalantallene er vesentlig høyere. I AHOs forskningskatalog, som gir grunnlag for intern budsjettfordeling, "telles" verkspubliseringer og -premieringer kun *første* gang et verk publiseres eller premieres hhv. nasjonalt og internasjonalt. Dette innebærer f.eks at når verk som tidligere er publisert internasjonalt, publiseres mange ganger til, "telles" ikke det i denne tabellen. De interne indikatorene for kreditering av kunstnerisk utviklingsarbeid er under utvikling. Neste år bør de muligens i større grad enn i år belønne "faglig internasjonal stjernestatus".

Faglig publisering og formidling	2007	2008
Artikkel i fag-/bransjetidsskrift	9	21
Bokanmeldelse i vitenskapelig tidsskrift	2	5
Kapittel i fagbok og institusjonsserie	12	12
Kapittel i institusjonsrapport	3	12
Fagbok	3	3
Doktoravhandling	3	5
Rapport i institusjonsserie	2	3
Institusjonsrapport	1	3
Foredrag ved internasjonal vitenskapelig konferanse	33	42
Poster ved internasjonal vitenskapelig konferanse	1	0
Foredrag ved nasjonal vitenskapelig konferanse	16	7
Poster ved nasjonal vitenskapelig konferanse	1	0
Foredrag/poster ved fagmøte/fagmesse	15	22
Gjesteforelesning	20	34
Juryvirksomhet	11	6
Priser for virksomhet	2	1
Kuratorvirksomhet m.m.	4	3
Uspesifisert formidling av FoU-resultater	1	0

Publisering og formidling til allmennheten	2007	2008
Artikkel i populærvitenskapelig tidsskrift	12	2
Kronikk i dags-/ukepresse	21	23
Populærvitenskapelige foredrag	0	9
Intervju av faglig/populærvitenskapelig karakter	6	9

Måloppnåelse egne virksomhetsmål 3.1

- *Iverksetting av tiltak for å gjøre FoU-resultater tilgjengelige på web for profesjon og allmennhet:* Igangsatt, men ikke ferdigstilt, open access tas i bruk 2009.
- *Oppfølging av formidlingsplaner og intern resultatrapportering for de enkelte FoU-prosjektene:* Igangsatt, ikke ferdigstilt.
- *Etablere ny skriftserie med opplegg for fagfelleevaluering (meritterende på nivå 1):* I 2008 inngikk AHO en samarbeidsavtale om utgivelse av en skriftserie med bøker om arkitektur med Akademisk Publisering AS. AHO er også aktiv deltaker og akademisk ansvarlig for serien "As Built" som publiserer arkitekturverk og arkitekturkritikk (fra 2009).
- *Styrking av Tverrfaglig arena for byutvikling (TAB) gjennom tilføring av personalressurser fra AHO:* Tverrfaglig arena for byutvikling fungerer nå som et samarbeidsorgan mellom Oslo Kommune, AHO, UMB, Oslo Arkitektforening og Norsk Form. TAB er et viktig og velfungerende forum for debatt om byutvikling.
- *Eablering av formidlingsstrategi for Senter for byforskning:* Utsatt pga. kapasitetsproblemer.
- *Formalisering av etterutdanningsamarbeid med Norske Arkitekters Landsforbund (NTNU, AB og AHO):* Diskusjoner har pågått i 2008 og fortsetter i 2009.
- *Eablering av systematisk kontakt med profesjonsorganisasjonene innenfor design:* Dette arbeidet skjer som del av IDE's strategiarbeid.
- *Markedsføring av AHOs gjesteforelesninger som tilbud for profesjonene. og utvikling av "Talking Architecture" til å bli et tilbud til profesjonene:* Antatt interesserte fra de eksterne fagmiljøene inviteres pr. epost til de mer intime fagdiskusjonsarenaene som "Talking Architecture" (nesten ukentlig) og Senter for Byforskning "Urban Salong" (sporadisk). De ukentlige gjesteforelesningene er åpne for fagmiljøene og presenteres på AHOs egen web-side.
- *Videreføring av næringslivsnettverk innenfor interaksjonsdesign/produktdesign:* Dette arbeidet skjer som en del av NFR-prosjekter ved Institutt for industrideign, og som del av IxD-prosjektet (Senter for interaksjonsdesign) innenfor Akerselva Innovasjon.
- *Eablering av næringslivsnettverk innenfor arkitektur:* Nettverket utvikles i forbindelse med tiltakene for å reorganisere etterutdanning i arkitektfaget og i forbindelse med utvikling av NFR-prosjektet "Arkitektur og kvalitet i omgivelsene".
- *Utvikling av en større utstilling med katalog som feirer Institutt for industrideigns 25-årsjubileum:* Katalogen gis ut i mars 2009.

Virksomhetsmål 3.2: Vitenskapelige høyskoler skal medvirke til samfunns- og næringsutvikling gjennom innovasjon og verdiskapning.

Generelt har AHO en god utvikling i samarbeidet med samfunns- og næringsliv innen alle våre tre tematiske hovedfelter; arkitektur, urbanisme og landskap, og industridesign. Institusjonskulturen er utviklet på dette punktet, og bevisstheten er langt større enn tidligere.

Endringene viser seg på en lang rekke felter, men kanskje først og fremst i profileringen av FoU og karakteren av AHO's studioundervisning.

Utfordringene er størst knyttet til formalisering av samarbeidsavtaler som etablerer et solid økonomisk grunnlag for denne virksomheten ved AHO.

Styringsparametere	R 2005	R 2006	R 2007	R 2008	Resultatmål 2009
Omfang av eksternt finansiert virksomhet (EFV)	1 589	3 791	2 172	3 844	4 805 (25%)
Mottatte forretningsideer	1	0	2	2*	1
Nyopprettede selskaper basert på mottatte forretningsideer	0	0	0	0	1

* De to mottatte forretningsideene Thingio og Augmented Reality:

THINGIO

Thingio er en "offspring" av Touch-prosjektet (finansiert av NFR) og dreier seg om kommersialiseringen av en oppfinnelse relatert til "short range" RFID(RadioFrekvens-Identifikasjon)-systemer. Prosjektet har potensielt et enormt marked da det forventes at mesteparten av verdens telefoner snart vil kunne benytte seg av slik teknologi. Hoveddeltakerne i Thingio-prosjektet er Timo Arnall, Kjetil Nordby og Stian Børresen. Arnall er prosjektleder i Touch-prosjektet, Nordby er doktorgradsstipendiat ved AHO og tilknyttet til Touch. Børresen driver enkeltpersonforetaket "Lemure Software" og utvikler digitale løsninger for IT-plattformer. Thingio samarbeider med TTO Birkeland og Arnall fikk stipend fra Innovasjon Norge. Dessuten skal det inngås en patentlisensavtale med AHO, som eier patentene til Thingio.

I november 2008 fikk Thingio avslag fra NFR pga. for trang økonomi. For 2009 planlegger Thingio firetiltak for å fortsette med prosjektet:

- Et inkubasjonsstipend fra Innovasjon Norge.
- En Offentlig forsknings- og utviklingskontrakt (OFU) dvs. et kombinert prosjekt mellom bedrifter (Thingio) og offentlige kunder der Innovasjon Norge gir støtte til prosjektet.
- En Industriell forsknings- og utviklingskontrakt (IFU) .
- Et start-up-stipend fra Innovasjon Norge på 400 000 NOK for å starte selskapet.

AUGMENTED REALITY

Augmented Reality (AR), eller utvidet virkelighet, er en teknologi som blander virkelighet og virtuelle

objekter ved hjelp av avansert teknisk visualiseringsutstyr. Institutt for energiteknikk (IFE) i Halden og Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo (AHO) har siden 2003 samarbeidet på områdene virtuell- og utvidet virkelighet anvendt innen arkitektur og byplanlegging. Sammen med Campus Kjeller AS etablerte partene den 29.11.2007 et selskap, augmented reality laboratory norway (ar-lab), som skal utnytte teknologien kommersielt innen det nevnte segment. Ar-lab skal arbeide med markedsføring og stå for videreutvikling av produkter og tjenester i nært samarbeid med eierne. Den 3. april 2008 signerte ar-lab kontrakt med Forsvarets forskningsinstitutt.

Prosjektet er støttet av Norges Forskningsråd og Innovasjon Norge, bl.a. med midler fra FORNY-programmet.

Måloppnåelse egne virksomhetsmål 3.2

- *Kvalitetssikre innovasjonsorienteringen i undervisningen:* I 2008 har AHO fokusert på å avklare rettighetsspørsmål knyttet til den innovasjons-orienterte undervisningen. AHO har i 2008 inngått en samarbeidsavtale med Birkeland innovasjon som er et såkalt TTO, technology transfer office, som driver med kommersialisering av forskningsprosjekter og formidler kontakter med industrielle partnere. Birkeland har vært behjelpelig med å vurdere og etablere noen av AHOs prosjekter. Videre arrangerte AHO to workshops om innovasjon og kommersialisering for ansatte og studenter hvor ulike case og informasjon om rådgivnings- og finansieringstjenester ble behandlet. Nyhetsbrev om innovasjon og kommersialisering ble publisert i august hhv desember 2008 på AHOs hjemmeside. AHO har også gjennomført flere tiltak for å fremme interessen for kommersialisering og å skape en innovasjonskultur i AHOs fagmiljøer. En stor del av innsatsen har rettet seg mot formaliseringen av IPR retningslinjer og utviklingen av administrative rammebetingelser for målrettet og strukturert innovasjons- og verdiskapningsarbeid som er i tråd med AHOs overordnede virksomhetsplan. Gjennom informasjonsmøter og deltakelse på kurs etablerte AHO kontakt med Patentstyret og Innovasjon Norge. AHOs oppfinnere har sendt sine ideer for vurdering til Innovasjon Norge og har fått vurdert kommersialiseringsmulighetene, råd og veiledning med utviklingen. I 2008 fikk AHO 15 oppsøkende tiltak for å innhente forskningsbaserte forretningsideer derav 11 av individuelle forsker og 4 gjennom informasjonsmøter med institutter. Herav ble én forskningsbaserte forretningsidé videreført til selskapsetablering og én står før lisensiering.
- *Formalisere nettverk med industrielle partnere:* Nettverk med flere industrielle partnere i innovasjons- og kommersialiseringsprosjekter ble formalisert, bl.a. inngår følgende partnere sammen med AHO i slike nettverk: Telenor, NRK, Norsk Tipping, Gjensidige, Nokia, Opera Software, Snøhetta, Forsvarets forskningsinstitutt, Intervensjonssenteret Rikshospitalet, Medinnova AS, Fast Microsoft, Accenture, Global Delivery Excellence / User Experience, Tandberg ASA.
- *Styrke det internasjonale nettverksarbeidet:* AHO var blant de aller først institusjonene som signerte sin deltakelse i Euraxess. Euraxess er et prosjekt finansiert over EUs 7. rammeprogram (2007-2013). Målet er å realisere Europa som yrkes- og kunnskapsarena gjennom å blant annet bruke forskermobilitet som virkemiddel. AHOs medlemskap i Euraxess bidrar til å utvikle bærekraftige forskningsklynger som samspill av eksterntfinansierte forskningsprosjekter, vitenskapelig publisering og forskningsbasert undervisning. Per i dag har AHO tatt Euraxess Job i bruk, som rekrutteringsportal for forskere og for å annonsere ledige forskerstillinger.
- *Innenfor urbanisme og landskap skal den nye forskningsstrategien sikre relevans og legge opp til økt samfunnskontakt:* Institutt for U&L har inngått en samarbeidsavtale med Vegdirektoratet/Statens Vegvesen som blant annet innebærer finansiering av en prof.II stilling. Instituttet har igangsatt en serie FoU-relaterte masterkurs som skal ende i et formidlingsverk. Det første leddet i denne serien ble gjennomført i Stavanger våren 08, i tett samarbeid med

kommune og fylkeskommune. Høsten 08 arrangerte AHO en utstilling, gjesteforelesninger, og en artikkelserie om Groruddalen for å sette søkelys på andre innfallsvinkler enn de de aktuelle offentlige planmyndigheter i dag arbeider ut fra. Planlegging av neste ledd har ført til samarbeid med Akershus fylkeskommune/By- og tettstedsforum Akershus om et utviklingsprosjekt omkring Oslos tre korridorer i Akershus (inkl de 6 største kommunene, NFR, og Oslo kommune). Instituttet arbeider med et FoU-relatert forprosjekt for Statsbygg om trender innen Universitets/Campusorganisering, og har også inngått en samarbeidavtale med Oslo kommune, PBE. Alle disse arrangementene og samarbeidsavtalene er knyttet til instituttets FoU-satsing på regional utvikling.

- *AHO ønsker å dokumentere sin betydning som utviklingsaktør i forbindelse med den store internasjonale oppmerksomheten som nå gis norsk arkitektur: AHO brukes nå av UD i forbindelse med internasjonal profilering av Norge gjennom norsk arkitektur. Eksempler på dette er bruk av AHO-ressurser ved kongebesøket i Lisboa i mai 2008, forelesninger i forbindelse med den internasjonale utstillingen "Omveg" (Turistvegprosjektet) og AHO's vandreutstilling med arbeider av professor Wenche Selmer.*
- *AHO skal i løpet av 2008 bli medeier i minst ett selskap for kommersialisering av forskningsresultater: Siden 29.11. 2007 (dette er ikke tidligere rapportert) er AHO blitt medeier i selskapet 'augmented reality laboratory norway (ar-lab Augmented Reality (AR))' sammen med Institutt for energiteknikk (IFE) i Halden og Campus Kjeller AS.*
- *Omfang av EFV som ikke er finansiert av NFR skal økes med minimum 25%: EFV som ikke er finansiert av NFR har økt med 76% i 2008.*
- *Retningslinjer for IPR skal formaliseres: AHO har i 2008 utarbeidet et dokument til kommersialiseringspolitikk for AHO, og en lenke- og dokumentsamling med de viktigste IPR-lovene så vel som en informasjons- og skjemabank mht kommersiell utnyttning av forskning.*

Mål for forvaltning og ressursbruk

Sektormål 4: Universiteter og høyskoler skal ha personal- og økonomiforvaltning som sikrer effektiv utnyttelse av ressursene.

For AHO innebærer dette:

Styret skal med utgangspunkt i bl.a. resultater av risikoanalyse foreta en vurdering av sitt ansvar for måloppfølging, herunder

- *utarbeiding av en bedre oversikt over AHOs ressursbruk i forhold til resultat både når det gjelder faglige og administrative oppgaver,*
- *omfang og utvikling av utsatt virksomhet og begrunnelser for behov for avsetninger til strategiske formål,*
- *hvordan prinsippene for god eierstyring skal følges opp i randsonen.*

Måloppnåelse sektormål 4

Målet var å utarbeide en kostnadsanalyse som skulle legges til grunn i forbindelse med intern budsjettfordeling for 2009. De vurderinger som er gjort knyttet til ressursforbruk til faglige versus administrative formål konkluderer med at her har en relativt god balanse. Når det gjelder ressursbruk på faglig side, er det en hovedutfordring å fordele lønnskostnader på ulike arbeidsoppgaver internt på instituttene. Arbeid ble påbegynt, men en kom i denne omgang ikke

fram til resultater som var gode nok til bruk i budsjettarbeidet. En tar sikte på å arbeide videre med dette i 2009.

Omfanget av utsatt virksomhet ved AHO har vært relativt lite. Det ble overført 3,8 mill kr fra 2007 til 2008. Av dette ble 1,7 mill avsatt til strategisk FoU-satsing. 0,7 mill kr ble avsatt til investeringsbudsjettet. 1,4 mill kr ble avsatt til investeringsprogrammer som var vedtatt igangsatt i 2007.

AHO har ikke generelle eierinteresser i randsonevirksomhet. AHO har imidlertid deltatt i et samarbeid med Institutt for Energiteknikk og Campus Kjeller om utvikling / kommersialisering av Augmented Reality – teknologi og gikk i denne sammenheng inn på eiersiden i selskapet AR-lab AS.

AHO har fastsatt etiske retningslinjer som omfatter all virksomhet.

Virksomhetsmål 4.1: Vitenskapelige høyskoler skal føre en arbeidsgiverpolitikk som bidrar til å rekruttere og utvikle kompetanse som reflekterer institusjonens oppgaver og ansvarsområder.

Styringsparametere	R 2005	R 2006	R 2007	R 2008	Resultatmål 2009
Andel førstestillinger av totalt antall undervisnings-, forsker- og formidlingsstillinger	33,8	34,4	32,2	29,9	Opprettholde nivået

Måloppnåelse egne virksomhetsmål 4.1

AHO skal utvikle en politikk for fornyelse av AHOs stab gjennom langsiktige strategier for tilsettinger og planer for kompetanseheving for enkelte medarbeidere.

AHO skal kombinere høye krav med god oppfølging og gode muligheter for egenutvikling ved at:

- *Arbeidsplaner skal utarbeides for den enkelte og det skal gjennomføres medarbeidersamtaler.*
- *Den enkeltes arbeidsoppgaver skal individuelt tilpasses i forhold til AHOs behov og den enkeltes interesser og karriereplaner.*
- *Den enkelte medarbeider skal gis mulighet for og ressurser til faglig utvikling. Der dette er hensiktsmessig skal det legges opp til alternative karriereveier.*
- *Oppfølging av medarbeidere gjennom medvirkning, kompetanseheving og inkluderende arbeidsliv skal ha høy prioritet.*
- *AHO skal ha en personalpolitikk som sikrer god rekruttering og godt arbeidsmiljø, samt drive en rekrutteringspolitikk som sikrer internasjonalt ledende faglig kompetanse. Personalpolitikken skal gi muligheter for faglige og administrative karrierer og systematisk kompetanseheving for medarbeiderne.*
- *Utvikle en stillingsstruktur som kombinerer faste fagstillinger og timelærere. Timelærere skal brukes for å innhente fremragende kompetanse fra praksis og for å sikre utviklingsmuligheter og fleksibilitet i faste stillinger.*

- *Utstrakt engasjement av timelærere over kortere perioder skal opprettholdes. Det skal legges til rette for utstrakt prosjektbasert undervisning som kan utnytte fremragende kompetanse fra praksis.*

AHO har lyktes godt i rekrutteringsarbeidet både på faglig og administrativ side. Flere faggrupper er i 2008 betydelig styrket gjennom rekruttering av høy nasjonal og internasjonal kompetanse. Ordning med forskningstermin for fast ansatte brukes nå mer bevisst enn tidligere for å heve kompetanse. Hele seks medarbeidere har i 2008 arbeidet med doktorgradsprogram.

En har videreført praksis med engasjement av timelærere over kortere perioder og trekker på denne måten inn fremragende kompetanse fra praksis. Denne kompetanse utnyttes effektivt i prosjektbasert undervisning som ofte får et sterkt utviklingsaspekt.

På administrativ side fungerer medarbeidersamtaler, kompetanseplaner og for øvrig oppfølging av den enkelte medarbeider på et tilfredsstillende nivå. På faglig side har personalledelse fått høyere prioritet. Det er i 2008 igangsatt systematisk lederopplæring av instituttlederne, og det er utviklet verktøy og avtaler om arbeidsvilkår som støtter opp om en bedre og tydeligere personalledelse. AHO har økt sin administrative kapasitet innen personaladministrasjon.

Virksomhetsmål 4.2: Vitenskapelige høyskoler skal gjennom sin personalpolitikk medvirke til et godt arbeidsmiljø og et mindre kjønnsdelt arbeidsliv.

Måloppnåelse egne virksomhetsmål 4.2

- *AHO skal som arbeidsplass preges av likeverd, respekt, effektivitet og sjenerøsitet. AHO vil arbeide for reell likestilling mellom kjønnene i alle stillingskategorier, samt i råd og utvalg: En mener å ha lyktes godt i arbeidet med å skape et godt arbeidsmiljø. Andelen kvinner i førstestillinger har gått noe opp.*
- *Ingen saker knyttet til arbeidsmiljø som indikerer alvorlige konflikter eller alvorlig svikt: AHO har ikke hatt noen saker tilknyttet arbeidsmiljø som indikerer alvorlige konflikter eller alvorlig svikt i 2008.*
- *Andel kvinner i lederstillinger skal ikke reduseres: Kvinneandelen i lederstillinger er ikke endret i 2008.*
- *Prioritere kvinnelige stillinger til postdoc: AHO har ansatt en kvinne i en prosjektfinansiert (NFR, KULVER) postdoc- stilling i 2008. Dette krevde imidlertid ingen prioriteringstiltak fra AHOs side.*
- *Andel kvinner i førstestillinger skal øke: AHO har gjort 9 ansettelser i førstestillinger i 2008. Av fem nyansatte professor II var én kvinne. Alle fire nyansatte i heltids førstestillinger var menn.*
- *Det er en uttalt målsetning av begge kjønn skal være representert i bedømmelseskomiteer, som sensorer mv, uten at dette skal gå på bekostning av faglig kvalitet: I 2008 ble det iverksatt tiltak for å hindre at man overser gode kvinnelige kandidater: Ved å starte letingen tidligere, med åpnere prosess (diplomsensor), eller ved å stille krav til faglig begrunnelse for rollefordeling i bedømmelseskomiteer (ved doktordisputas) gikk dette lettere enn tidligere.*

Virksomhetsmål 4.3: Vitenskapelige høyskoler skal ivareta høy kvalitet i økonomiforvaltningen med fokus på god intern kontroll og effektiv ressursforvaltning som tar hensyn til institusjonens strategiske prioriteringer

Styringsparametere	R 2005	R 2006	R 2007	R 2008	Resultatmål 2009
Resultat EFV (i 1000 kr) (Ført mot virksomhetskapital)	-469'	341'	28'	22'	0

Måloppnåelse egne virksomhetsmål 4.3

- *AHO skal videreutvikle sin økonomiforvaltning med vekt på regnskaps- og rapporteringsrutiner, risikostyring og prosjektstyring*
- *Regnskaps- og rapporteringsrutiner skal forbedres og risikostyringen skal videreutvikles. Det skal arbeides videre med utvikling av prosjektstyringsverktøy.*
- *I samsvar med resultat av risikoanalyse skal en redusere risiko for manglende måloppnåelse på grunn av liten og sårbar økonomiseksjon ved bl a utvikling av intern rapportering.*

Sårbarhet på grunn av liten økonomiseksjon er redusert gjennom omfordeling av oppgaver, bedre intern rapportering og utvikling av overlappende kompetanse.

Lønssystemet SAP ble innført i 2008 og dette er vurdert som vellykket.

Innen økonomiforvaltningen er utfordringene størst knyttet til intern økonomirapportering til budsjettenhetene. Det er nå satt i gang et prosjekt med deltakelse både fra faglig og administrativ side for å utvikle rutiner og samarbeid.

- *Innføring av elektronisk innkjøpssystem:* Innføring av elektronisk innkjøpssystem skjer i samarbeid med Uninett. AHO er med i siste pulje for innføring av slikt system og implementeringen vil skje i første halvår i 2009.
- *Offentlige anskaffelser:* AHO følger reglementet for offentlige anskaffelser og har heller ingen bemerkning fra Riksrevisjonen om brudd. En svært liten del av skolens innkjøp når opp til denne grensen for anbud og i 2008 har en ikke hatt slike innkjøp.
- *Forvaltning av bygninger og lokaler:* AHO flyttet inn i nåværende lokaler i 2001 og totalt disponeres nå ca. 12 000 m². Behov og krav til lokaler har endret seg, og det er utarbeidet plan for ombygging av tegnesaler for å gjøre dem mer fleksible og for å få plass til flere studenter. En tegnesal ble ombygd i 2008. Dette har vist seg meget vellykket og vi vurderer derfor ombygging av flere saler.

System for risikostyring

AHOs styre fastsatte i mars 2007 de første retningslinjer for risikostyring. Det ble lagt opp til at innføring av risikostyring som formelt system skulle bli en prosess der en gradvis høstet erfaringer.

Styret behandlet risikostyring i februar 2008. Risikoanalysen ble da endret i samsvar med styrets vurderinger. Konklusjonene ble videreført i planer for 2008. Disse risikovurderingene var basert på funksjonsvurderinger i ulike enheter.

Arbeidet med utvikling av risikostyring fortsatte i 2008. I februar 2009 behandlet styret dette på ny og vedtok da både nye retningslinjer for risikostyring, justerte retningslinjer for planprosessene ved AHO og drøftet risikovurderinger som er lagt til grunn for planer i 2009.

De viktigste endringene som ble gjort var:

1. OVP skal inneholde systematiske risikovurderinger i forhold til virksomhetsmålene.
2. OVP skal behandles i styret i desember og i februar.
3. Strategisk plan skal inneholde risikovurderinger i forhold til sektormålene.
4. Systematikken i risikoanalysen ble justert og presisert.

Styret legger til grunn at AHOs system for risikostyring nå tilfredsstillende de krav som tildelingsbrevet stiller.

Risikostyringen innebærer at risikovurderinger og tiltak for å redusere risiko blir integrert i institusjonens plan- og resultatoppfølgingsprosesser.

Risikovurderinger skal utføres i forbindelse med

- Strategisk plan
- Overordna virksomhetsplan (OVP)

I strategisk plan som normalt lages for 4 år, skal det foretas risikovurderinger knyttet til *sektormålene* i KDs målstruktur.

OVP utarbeides årlig og bygger på tildelingen i statsbudsjettet i oktober og KDs årlige tildelingsbrev i desember. I OVP som skal det foretas risikovurderinger knyttet til *virksomhetsmålene* i KDs målstruktur. Det skal her skisseres hvilke tiltak som skal iverksettes for å redusere risiko og disse skal følges opp i virksomhetsplanen.

Risikofaktorens vesentlighet er avgjørende for om det skal iverksettes tiltak for å redusere risiko. En risikofaktor med små konsekvenser og liten sannsynlighet har lav vesentlighet. Det skal ikke iverksettes tiltak for slike risikofaktorer. Når konsekvensene er store og sannsynligheten stor, er vesentligheten stor. Det skal da normalt iverksettes tiltak. For risikofaktorer med middels vesentlighet skal det iverksettes tiltak ut fra en nytte/ kostnadsvurdering.

Skjemaet nedenfor illustrerer gjennomføring av analysen. Konsekvens og sannsynlighet grupperes her i tre kategorier Stor 3), middels (2) og liten (1). Vesentlighet beregnes som produktet av konsekvens og sannsynlighet.

Risikofaktor	Konsekvens	Sannsynlighet	Vesentlighet	Tiltak
Beskrivelse	Beskrivelse av konsekvensen av at risikofaktoren inntreer, gruppering i tre kategorier;	Vurdering av sannsynlighet for at risikofaktoren inntreer, gruppering i tre kategorier:	Produkt av konsekvens og sannsynlighet <i>Verdi 6-9 (stor):</i> Tiltak skal normalt iverksettes. <i>Verdi 3-4 (middels):</i> Tiltak skal vurderes ut fra	Beskrivelse og vurdering av aktuelle tiltak. Disse skal bidra til å unngå eller redusere risiko.

Stor (3) ,
middels (2) og
liten (1).

Stor (3) ,
middels (2) og
liten (1).

kost/ nytte.
Verdi 1-2 (liten): Tiltak
skal ikke iverksettes

Rapportering under virksomhetsmål fastsatt av institusjonen selv

AHOs mål knyttet til infrastruktur

- *Styrking av elektroniske ressurser i biblioteket.*
- *Pilotprosjekt for utvikling av "Open Access" i biblioteket.*
- *IT-drift skal iverksette rutiner og investere for å sikre sikkerhetskopier, og det skal investeres i utstyr for å sikre stabil drift.*
- *Tilgjengeligheten til IKT-support skal økes.*
- *IT-drift skal innføre ITIL-prosesser for å håndtere hendelser, endringer og bestillinger, samt dokumentasjon av plattform og tjenester.*
- *Iverksette investeringsplan for fornyelse og teknologisk oppgradering i verkstedene.*

Måloppnåelse infrastruktur

IKT

- Oppgradering av datarom ble påbegynt, men ikke ferdigstilt i 2008.
- I løpet av 2008 prioriterte IKT-avdelingen å øke tilgjengeligheten og sikre stabile tjenester.
- IKT-avdelingen ved AHO fikk i 2008, på vegne av alle høyskolene, ansvaret for å igangsette arbeidet med å innføre prosesser, roller og verktøy for brukerstøtte og øvrige driftstjenester (basert på ITIL-rammeverket). Arbeidet omfatter også tjenestekatalog med tilhørende servicenivåavtaler.
- IKT-avdelingen har bistått instituttene og faglærere med å etablere kursrom i den digitale læringsplattformen "MOODLE" (Open Source) for ca 30% av kursene. Ca 400 av studentene har benyttet denne for ett eller flere kurs. Tilbakemeldingene viser at dette forenkler hverdagen og gir betydelige innsparinger.
- Prosjektorkapasiteten er i løpet av 2008 økt for å gi en full dekning på fellesundervisningsrom, auditoriene samt møterom. Fem av rommene er utstyrt med Smartboard. Glassveggene inn mot biblioteket er utstyrt med 5 transparente videoskjermer som normalt benyttes ifm semesteravslutningene hvor studentene viser frem sine studentarbeider.
- "FollowMe"-utskrift ble satt i drift tidlig i 2008. Funksjonen har gitt økt tilgjengelighet til utskriftstjenesten samtidig som papirforbruket er redusert (grønn profil).
- Nytt videokonferanseutstyr ble anskaffet i 2008. Løsningen er mobil og er supplert med en videokonferanse- klientløsning for PC (SCOPIA) som også vil kunne benyttes for opptak og streaming av f.eks. forelesninger.
- Det er anskaffet kraftige arbeidsstasjoner sentralt plassert i serverrommet som en utvidelse til arbeidsstasjoner på datasalene. Disse kan blant annet benyttes som virtuelle multimedia-PC'er for redigering av film og foto. Det er verifisert at klientvirtualisering gir driftsfordeler, bedre ressursutnyttelse og økt brukervennlighet.

- Etablering av nytt nettsted (internett og intranett) ble avsluttet i 2008. Det er foreløpig valgt å legge teknisk drift av løsningen til AHO.

Bibliotek

- AHOs bibliotek deltar aktivt i biblioteknettverket. Det er imidlertid en hemsko at flere av våre beslektede fagbibliotek faller utenfor BIBSYS-samarbeidet. AHO-biblioteket finner det ikke hensiktsmessig å videreføre diskusjonen med bibliotekene ved KHiO, NAL og Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design om sterkere grad av komplementerende profil på samlinger og tjenester og annen rolleavklaring på det nåværende tidspunkt.
- Institusjonens størrelse og faglige avgrensning skaper utfordringer i et informasjonslandskap som baseres på store "pakkeløsninger" og kostbare lisenser til digitale informasjonskilder. AHOs bibliotek følger nøye med i nasjonale initiativ for å bedre tilgangen til kvalitetssikret faglig informasjon. Opptrappingsplanen for å øke tilfanget av elektroniske publikasjoner er videreført i 2008, men budsjettssituasjonen for 2009 tillater ikke en fortsatt opptrapping.
- AHO fattet høsten 2008 prinsippvedtak om å opprette et åpent institusjonelt arkiv (Open Access) og har inngått kontrakt med BIBSYS om å benytte Brage-løsningen. I 2009 iverksettes et forprosjekt avgrenset til PhD- avhandlinger med innlegging fra 2008. Neste trinn er erfaringsbaserte masteroppgaver og ansattes vitenskapelige publisering og til slutt masteroppgaver (diplom).

Teknisk infrastruktur

Investering i ventilasjon / avsgug i treverkstedet har høyeste prioritet i investeringsplanen. Bestilling ble gjort i 2008 for levering i 2009.

AHOs mål knyttet til organisasjon og ledelse

- *AHO holder fast ved målet om også i framtida å være en selvstendig institusjon. En ser ikke faglige gevinster ved aktuelle sammenslåingsalternativer og tror styrking av masterundervisningen, forskerskole og FoU innen arkitektur og design best kan skje gjennom intensivering av internasjonalt og nasjonalt nettverksarbeid.*
- *I samsvar med resultat av risikoanalyse skal en redusere risiko for manglende kvalitet i instituttledelse.*
- *Delta i den pågående debatt om strukturen i universitetssektoren og søke aktuelle allianser.*
- *Det skal iverksettes tiltak for faglig ledelsesutvikling med vekt på opplæring og oppfølging av instituttledere.*

Måloppnåelse organisasjon og ledelse

Det er igangsatt et lederutviklingsprogram som ledd i arbeidet med å øke kvaliteten i instituttledelse.

Utviklingstrekk og politiske signaler har ført til at AHO nå har tatt initiativ til samtaler med andre institusjoner i Oslo med tanke på formalisert samarbeid.

Rapportering om styrets arbeid

Styret skal gi en vurdering av eget arbeid, herunder sammensetning og hvordan styret fungerer som kollegialt organ.

Vurderingen kan ta utgangspunkt i styrets arbeid med strategisk planlegging av den faglige virksomheten, mål- og resultatstyring, risikovurderinger og oppfølging av revisjonsmerknader.

Styrets vurdering av eget arbeid

Styrets sammensetning

- Eksterne representanter, herav styreleder, oppnevnt av departementet: 4
- Studentrepresentanter: 2
- Vitenskapelig ansatte: 4
- Teknisk-administrativt ansatte: 1
- 1. vara til eksterne representanter møter fast.

Styret mener å ha gode erfaringer med ekstern styreleder. En mener at det er et godt prinsipp at ingen av gruppene som er representert i styret har flertall alene. De eksterne styremedlemmene representerer supplerende erfaring og kompetanse til de interne representantene og studentrepresentantene.

Styrets funksjon

Styret er AHOs øverste organ. Det har ansvar for at den faglige virksomheten holder høy faglig kvalitet og for at driften er effektiv og i overensstemmelse med de lover, forskrifter og regler som gjelder, og de rammer som gis av overordnet myndighet.

Dette innebærer et særlig fokus på kvalitetssikring av AHOs forvaltning i forhold til lover og forskrifter og kvalitetssikring av faglig virksomhet. De saker som har vært til behandling i 2008 kan grupperes slik:

- Strategisk arbeid
- Mål- og resultatvurderinger, virksomhetsstyring og risikovurderinger
- Økonomistyring, budsjett og regnskap
- Beslutninger knyttet til daglig drift og tilsettingssaker

Styret har i 2008 hatt særlig fokus på kvantitet og kvalitet i FoU-resultater, instituttledelse, IKT-drift og økonomiforvaltning.

Strategisk arbeid

Styret har hatt en sentral rolle i det strategiske arbeidet. Tidlig i prosessene har styret gitt signaler og føringer som har lagt premisser for de interne prosessene. Dette gjelder både for skolens strategiske plan, for forskningsstrategien og for beslutninger om strategiske prosjekter. Styret får halvårige rapporter som danner grunnlag for årlige revisjoner av disse planene.

Styrets strategiske ansvar kommer fram i spørsmål knyttet til organisering, budsjettarbeidet, beslutninger om evalueringer, fastsetting av retningslinjer og rutiner osv.

Mål- og resultatstyring, virksomhetsplanlegging og risikovurderinger

Systematiske risikoanalyser er innført ved AHO i inneværende styreperiode. Styret har vedtatt retningslinjer for dette arbeidet og har til nå foretatt risikovurderinger både i saker knyttet til løpende drift og til strategiske planer. En har nå innført en rutine med bl.a. årlige systematiske

risikovurderinger i forhold til virksomhetsmålene i samband med OVP. Styrets mål- og resultatvurderinger og departementets tildelingsbrev gir også viktige premisser for OVP.

Økonomistyring, budsjett og regnskap

Gjennom hele styreperioden har styret prioritert å utvikle kapasitet, kompetanse og tydelighet i økonomiforvaltningen. Dette har blant annet skjedd ved at styreleder har tatt et særskilt ansvar, og at en gruppe sammensatt av styreleder, ett ekstra styremedlem, rektor, direktør og økonomisjef har dannet en undergruppe for å utvikle og kvalitetssikre økonomiprosesser.

Styret vedtar et revidert budsjett i juni hvert år, i tillegg til årsbudsjettet i desember.

Tertialregnskapene blir så langt det er mulig vedtatt i styremøter, og dersom styreleder må gjøre vedtak på fullmakt, legges regnskapet fram for styret til orientering i det påfølgende møte.

Beslutninger knyttet til daglig drift og tilsettingssaker

Styret blir holdt løpende orientert om daglig drift ved rektors rapport til hvert styremøte. Styreleder blir orientert gjennom jevnlige møter med rektor.

På grunn av at AHO er en relativt liten institusjon har styret valgt selv å ta avgjørelse i saker knyttet til daglig drift som i de større institusjonene ofte blir videredelegert. Dette gjelder f.eks alle tilsettinger i vitenskapelige stillinger, inkl. stipendiater og tildeling av forskningstermin.

Oppfølging av revisjonsmerknader og tilbakemelding fra etatstyringsmøtene

Styret får en muntlig rapport fra etatstyringsmøtet i det påfølgende styremøtet og departementets notat etter møtet blir lagt fram og drøftet når det foreligger. Dette har sammen med revisjonsmerknadene fra Riksrevisjonen gitt viktige signaler som styret har fulgt opp.

Styret som kollegialt organ

Styret har de siste årene gjennomført en årlig intern spørreundersøkelse for å avdekke styremedlemmenes syn på hvordan styret fungerer som kollegialt organ. Resultatet av undersøkelsen legges fram for styret og drøftes. Dette har ført til visse endringer, men hovedkonklusjonen er at styrets medlemmer mener det ikke er alvorlig svakheter i styrets arbeid, og at styrets ansvar blir ivaretatt på en tilfredsstillende måte.

Rapporteringskrav for tverrdepartementale fellesføringer

Institusjonen skal gi en kortfattet beskrivelse av hvordan de tverrdepartementale fellesføringene er fulgt opp.

Måloppnåelse tverrdepartementale fellesføringer

Statsstøtte etter EØS-avtalens artikkel 61, jfr. artikkel 59 nr. 2:

AHO har i 2008 videreutviklet interne rutiner og regelverk for å sikre at økonomisk aktivitet utover samfunnsoppdraget skjer i samsvar med EØS-avtalen. AHO har liten aktivitet som kommer inn under disse bestemmelsene og det begrenser seg stort sett til produksjon av 3D-modeller. En har her nylig gjennomgått rutiner og retningslinjer for å sikre at regelverket blir fulgt.

Miljøledelse:

I 2008 har hovedfokus vært på områder hvor en kan se synlige resultater. En har derfor satt inn målrettede tiltak innen tre områder; søppelhåndtering, papirforbruk og rekvisita.

- *Søppelhåndtering.* I samarbeid med Statsbygg er det innført utvidet kildesortering. Matavfall, metall, PC-utstyr, lakk og løsemidler m.v. plasseres i egne dunker/containere og sendes til

destruering. Det er også vedtatt innkjøp av søppelpresser bl.a. for papp og papir samt restavfall. Disse maskinene blir montert i jan/feb 2009.

- *Papirforbruk:* I 2008 ble prinsippet "Follow me" innført for hele skolen når det gjelder utskrift. Dette har medført betydelig reduksjon av papirforbruket og vi venter at det vil fortsette i 2009.
- *Rekvisita:* AHO inngikk avtale om levering av rekvisita i 2008. Leverandøren er sertifisert som "Miljøfyrtårn" og det er bestemt at der hvor miljøvennlig rekvisita kan leveres så skal det benyttes uansett om kostnadene kan være større enn for ikke-miljøvennlige produkter.

For 2009 vil vi fortsatt ha fokus på miljøledelse. Bl.a. vil nytt bestillingssystem kunne hjelpe oss med å velge leverandør ut fra miljømessige hensyn. Vi vil også i sammenheng med intern tildeling av budsjettmyndighetsfullmakter påpeke at miljøhensyn alltid skal ha fokus ved kjøp av varer og tjenester.

Samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeid:

AHO har krisehåndteringsplan. Det er i 2008 gjennomført brannøvelser ved skolen med tilfredsstillende resultat. Risikovurderingene som er gjennomført har ikke avdekket risikofaktorer knyttet til samfunnssikkerhet og beredskap som er så vesentlige at det er grunnlag for å iverksette ytterligere tiltak.

Helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid (HMS):

AHO driver systematisk HMS-arbeid gjennom AMU og AKAN-avtale/ AKAN-kontakt. Skolen har avtale med bedriftshelsetjeneste som deltar i alle AMU-møter, gjennomfører bedriftshelsekontroller, deltar i verneunder, registrerer og gir tilbakemeldinger knyttet til det psykososiale arbeidsmiljøet og gir råd i enkeltsaker. En mener at HMS-området er godt ivaretatt og at en har tilfredsstillende resultater.

Sykefraværet var i 2008 på 4,3 %. Dette anses som lavt, men en vil likevel følge ekstra nøye opp de gruppene som har høyest fravær. Et viktig verktøy i denne forbindelse er medarbeidersamtaler og aktiv oppfølging i samsvar med IA-avtalen. Det er foretatt gjennomgang av den enkeltes arbeidsplass og alle ønsker/behov som fremkom er utført eller avtalt utført. Det er også innført noen målrettede tiltak for enkeltpersoner, bl.a. samtaler med psykolog, for at vedkommende skal fungere bedre i sin stilling.

Når det gjelder funksjonshemmede så har AHO ingen tilsatte med fysisk funksjonshemming. En har heller ikke fått søknader fra personer med fysisk handikap som krever særlig tilrettelegging. I samarbeid med Statsbygg vil det nå bli lagt planer for utbedringer slik at kravene til universell utforming blir tilfredsstillt.

Økning av pensjonsalder har ingen praktisk betydning for AHO. De fleste ønsker å stå i stilling til fylte 70 år og AHO er i prinsippet tilhenger av dette. Det gjennomføres samtaler med dem det gjelder for å finne frem til løsninger begge parter er tjent med.

AHO hadde som mål at en i 2008 ikke skulle ha saker knyttet til arbeidsmiljø som indikerer alvorlige konflikter eller alvorlig svikt. Dette målet ble nådd. Jfr rapportering under virksomhetsmål 4.3.

Likestilling - aktivitets- og redegjørelsesplikten:

AHO har 46,7 % kvinner i faste stillinger. Det er flere kvinner enn menn i administrasjonen, mens det er motsatt i vitenskapelige stillinger.

For menn i administrative stillinger er gjennomsnittslønnen kr 452 000, mens den er kr 414 000 for kvinner. For vitenskapelige stillinger er det kun marginale lønnsforskjeller mellom kvinner og menn. Når det gjelder vitenskapelige stillinger mener en at de lønnsforskjellene som forekommer er kompetansemessig og markedsmessig begrunnet.

Det ble i 2008 tilsatt menn i 3,6 vitenskapelige stillinger, disse hadde en gjennomsnittslønn på kr 605 000. Det ble ansatt kvinner i 2 halve vitenskapelige stillinger med gjennomsnittslønn kr 518 000. AHO har 21 stipendiater, av disse er 13 kvinner (62%). Alle som er finansiert over statsbudsjettet har lik lønn.

Det er flere menn enn kvinner som har deltid blant vitenskapelig tilsatte. Deltidsstillingene blant vitenskapelig ansatte kombineres som regel med egen praksis. Kjønsdelt statistikk når det gjelder antall og lønnsnivå for heltids- og deltidsansatte har derfor mindre interesse. Blant administrativt tilsatte har AHO kun én deltidstilsatt, og vedkommende er kvinne. Det er i 2008 ikke utbetalt overtidsgodtgjørelse til vitenskapelig personale. Overtid for administrativt personale har vært så lite at statistikk på dette ikke er av interesse.

Systematiske brukerundersøkelser:

AHO gjennomfører semestervise studentevalueringer. Tilbakemeldingene fra studentene blir systematisert og fulgt opp gjennom Undervisningsutvalget og Læringsmiljøutvalget.

Integrering og inkludering av personer med innvandrerbakgrunn:

Andelen medarbeidere med innvandrerbakgrunn økte i 2008 fra 15% til 19% (24 medarbeidere). AHO mener at dette er en tilfredsstillende andel og har som mål at denne andelen ikke skal reduseres. Pr 1. januar 2009 var denne andelen 22% (29 medarbeidere). AHO har iverksatt tiltak for inkludering av medarbeidere med innvandrerbakgrunn og mener at en har lyktes godt i dette arbeidet.

Økonomirapportering

Departementet vil oversende et eget brev om krav til årsrapportering for 2007 parallelt med tildelingsbrevet. Det vil også for 2007 kreves at styret avgir en ledelseskommentar i henhold til den reviderte mal som meddeles i ovennevnte brev. Opplegget for øvrig økonomisk rapportering i 2008 oversendes i eget brev.

Måloppnåelse økonomirapportering

Årsrapportering for 2008 og øvrig økonomisk rapportering er foretatt i henhold til KDs brev datert 19.12.2008. AHO mener at økonomiforvaltningen er i samsvar med økonomireglementet og tildelingsbrevet og at rapporteringen holder tilfredsstillende kvalitet.

Rapportering til DBH

Alle rapporteringskravene til DBH med spesifikasjoner ligger på internettsiden

<http://dbh.nsd.uib.no/dbhvev/dokumentasjon/rapporteringskrav/>.

Det blir fra og med 2008 noen endringer i rapporteringskravene:

Rapportering på etterutdanning – kostnader og inntekter utgår.

Institusjonene skal rapportere på følgende nye områder:

- Ophavsland for hvor utenlandske studenter har tatt videregående opplæring
- Mer detaljert informasjon om fagbakgrunn for lærere
- Mer detaljert informasjon om gjennomstrømning organisert doktorgradsutdanning
- NUS-koder på emnenivå.

Departementet understreker viktigheten av å rapportere data korrekt, i tide og av god kvalitet. Institusjonene må videre sørge for å etablere nødvendige skriftlige rutiner og systemer for å sikre høy datakvalitet. Betydningen av resultatrapportering for departementene og underliggende virksomheter er understreket i Reglement for økonomistyring i staten og Bestemmelser om økonomistyring i staten, fastsatt ved Kronprinsregentens resolusjon 12. desember 2003.

Departementet understreker videre at det er institusjonens ledelse som står ansvarlig for de data som rapporteres.

Informasjon om rutiner for rapportering til DBH ligger på internettsiden <http://dbh.nsd.uib.no/dbhvev/dokumentasjon/rapporteringsrutiner.cfm>.

Måloppnåelse DBH-rapportering

AHO har iverksatt tiltak som skal gjøre rapporteringen til DBH bedre. Tiltakene gjelder i hovedsak en kvalitetssikring av hva som blir registrert og at det alltid skal være samsvar mellom registrerte data og faktiske forhold.

Rapporteringskrav for Selskapsdatabasen

Vi viser til omtale i del 2 av Selskapsdatabasen med spesifikke krav til den årlige rapporteringen.

- *Årsrapport, årsregnskap og revisors beretning.*
- *Protokoller fra ordinære og ekstraordinære generalforsamlinger.*
- *Aksje- og eierinteresser til statsregnskapet.*

Ved opprettelse av nye eierforhold i aksjeselskaper skal opplysningene som nevnt over, rapporteres umiddelbart. Det gjelder også ved avvikling eller salg av selskaper. Ulike forhold som påvirker selskapets eierstruktur, aksjekapital eller andre forhold av betydning skal også rapporteres straks det er gjort endringer.

Institusjonene skal rapportere aksje- og eierinteresser til statsregnskapet for regnskapsåret 2007 direkte til DBH. Det vil være en særskilt link til denne rapporteringen. Fristen for innrapportering av aksje- og eierinteresser vil bli nærmere omtalt i departementets brev om frister for rapportering.

I tillegg skal det gis en kort rapportering på hvordan høyskolen har fulgt opp Selskapsdatabasen i 2008.

Rapportering til Selskapsdatabasen

AHO har intet å rapportere til selskapsdatabasen for 2008.

Den øvrige rapportering på økonomiområdet fremgår under virksomhetsmål 4.3.

3 Planer for 2009

3.1 Plan for virksomheten i 2009

Planer for virksomheten i 2009 bygger på revidert Strategisk plan for AHO 2008 - 2010 (vedtatt i AHOs styre 21.9.2008), Revidert forskningsstrategi for AHO (vedtatt i AHOs styre 18.6.2008), Overordnet virksomhetsplan for AHO 2009 (vedtatt i AHOs styre 12.2.2009) og Handlingsplan 2009 for forskning ved AHO (tatt til etterretning av AHOs styre 10.12.2008).

Sektormål 1

Universiteter og høyskoler skal tilby utdanning av høy internasjonal kvalitet som er basert på det fremste innenfor forskning, faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid og erfaringskunnskap.

For AHO vil dette innebære:

AHO er en vitenskapelig høyskole – et "specialized university" – som ikke satser på bredde, men på faglig spissing av sitt undervisningstilbud. AHOs målestokk er ikke det nasjonale fagmiljøet, men et internasjonalt fagmiljø. AHO skal ha omdømme som et fremragende lærested.

AHOs kunnskapsfelt har formgivning som fokus. Fagtradisjonene ved AHO har både en eksperimentell, kunstnerisk forankring og en produksjonsorientering. AHO henter sin identitet fra en nordisk tradisjon der sosial bevissthet og krav til funksjonalitet har gitt sterke føringer til formgivning.

Kvalitative styringsparametere

Redegjøre for institusjonens strategi for utvikling av fagporteføljen og faglig profil, herunder hvilke avveiiinger som gjøres når det gjelder bredde versus dybde, hensynet til små og utsatte fag, relevans etc.

For AHO vil dette innebære:

(1) AHO skal styrke sin stilling som et fremragende, internasjonalsert og spesialisert universitet. AHO skal prioritere "excellence", og dette innebærer å prioritere dybde framfor faglig bredde. AHO skal utdanne mastergradsstudenter som faglig sett holder et meget høgt europeisk nivå innen arkitektur, urbanisme, landskapsarkitektur og design.

- Hovedstrategien for oppbygging av utdanningene er å etablere solide 3-årige grunnutdanninger som akkrediteres nasjonalt og internasjonalt og som gir grunnlag for stor frihet til spesialisering og eksperimentering i masterdelen av studiene.
- AHO gjør tydelige faglige prioriteringer innen masterundervisningen. De faglige satsingene gjøres i forhold til de fagtradisjonene AHO er sterke innenfor, med utgangspunkt i den konkurransemessige situasjonen innenfor det enkelte fagfeltet, og med bevissthet om de potensialene som eksisterer ved AHO generelt og i det norske og nordiske fagmiljøet. De faglige prioriteringene i masterundervisningen samsvarer med etablering av spesialiserte faggrupper for FoU.

(2) AHO skal opprettholde og styrke sin nåværende fagportefølje.

- AHOs fagportefølje skal fortsatt omfatte:
 - Gjennomgående studier i arkitektur med mulighet for faglige spesialiseringer også i urbanisme og i arkitekturteori og historie.
 - Masterstudier i landskapsarkitektur.

- Masterstudier i design med faglige spesialiseringer innen produktdesign og interaksjonsdesign
- Undervisningstilbudet skal gi mulighet for større spesialisering på masternivå, men ikke gjennom formaliserte "linjer" som velges etter gjennomført grunnutdanning. AHO vil møte behovet for spesialisering ved å sette læringsutbytte og den enkelte kandidatens talent, preferanser og kompetanse i sentrum slik at den enkelte student – gjennom sine fagvalg – velger sin individuelle spesialisering og sin fagprofil.
- AHO vil styrke mulighetene for "hybride" studieløp på tvers av fagspesialiseringer og etablerte profesjonsutdanninger.
- AHO vurderer økt satsing på utviklingsstudier og mulig satsing gjennom nettverkssamarbeid for etablering av spesialisering i interiør.
- AHO er en faglig sett høyt spesialisert institusjon, men vil fortsette den faglige politikken i grunnutdanning, masterutdanninger, utvikling av FoU, rekruttering av stipendiater og ansettelsespolitikk som sikrer flerfaglige tilnærminger til AHOs kjernefag.

(3) AHO skal levere praksisrelevant utdanning. Institusjonens fremste styrke er den prosjektorienterte og profesjonsforberedende undervisningen. Det er et mål å utvikle denne undervisningen innenfor prioriterte deler av skolens fagfelter.

- AHO skal utvikle grunnundervisningen gjennom å styrke profesjonskunnskapen og profesjonelle ferdigheter, kvalitetssikre utdanningsløpene og sikre at den enkelte student holder et solid kvalitetsnivå før møtet med masterundervisningen.
- AHO skal videreutvikle de obligatoriske teoriundervisningen i grunnutdanningen og stille større krav til studentene innenfor disse fagtilbudene.
- AHO skal styrke deler av undervisningen som gir grunnleggende kunnskap om bærekraftig utbygging og klimautfordringen med relevans for skolens fagfelt. I studioundervisning på masternivå skal det utvikles spesialiserte kurs innen feltet og feltet skal være en nødvendig del av prosjektevalueringen der dette er relevant.
- Kunnskapsutvikling og undervisning ved AHO må ha et videre siktemål enn å dekke profesjonens dagsaktuelle behov for arbeidskraft. Utdanningene ved AHO skal være profesjonsorienterte, men samtidig eksperimenterende og søkende. AHO skal være en drivkraft i faglig utvikling og ikke bare reflektere dagens dominerende praksis.

(4) Masterutdanningene skal tematisk knyttes til AHOs FoU-aktivitet. Dette skal styrke kunnskapsgrunnet for utdanningene og gi prosjektarbeidene en større grad av eksperimentell karakter. Masterutdanningene skal både ha preg av forskningsbasert undervisning og undervisningsbasert forskning.

Vurdere kvalitetssikringssystemene, herunder hvordan systemene blir forankret i fagmiljøene, samt redegjøre for hvordan systemene skal utvikles videre.

For AHO vil dette innebære:

AHO vil i 2009 spesielt vektlegge kvalitetssikring i studieplanlegging. En ny helårig studieplan som omfatter alle fag skal ferdigstilles. Planen skal vektlegge transparens, tydelighet og forutsigbarhet gjennom klarlegging av læringsutbytte, progresjon og evalueringskriterier. Planen danner grunnlag for søknad om Diploma Supplement Label i 2009 og ECTS-sertifisering. Det er etablert prosesser for studieplanlegging som sikrer involvering av fagmiljøene.

Redegjøre for hvordan kvalitetssikringssystemene blir brukt strategisk i arbeidet med å øke kvaliteten i utdanningen, samt hvordan NOKUTs avsluttede evalueringer, revideringer og akkrediteringer blir fulgt opp.

For AHO vil dette innebære:

AHOs studiekvalitetssystem ble NOKUT-godkjent i 2005. Det utarbeides årlige rapporter om studiekvalitetssystemet som behandles i AHOs styre.

- AHO vil utvikle sine kandidatundersøkelser videre for å få sikrere data om forholdet mellom utdanning, fagvalg og seinere karrierer.
- AHO vil i 2009 arbeide videre med internasjonale evalueringer av porteføljen av studentevalueringer på semesterutstillingene "AHO Works". Rapporter fra evalueringene er en del av AHOs studiekvalitetssystem.
- AHO har i de siste åra gjennomført en større, årlig fagevaluering. I 2009 evalueres den erfaringsbaserte master i urbanisme.
- AHO forbereder i 2009 systemer for fagakkredittering. Dette arbeidet skjer innenfor arkitekturstudiet i stor grad gjennom "Nordic Academy" som er organisasjonen for alle arkitektutdanninger i Norden og i de baltiske landene.

Redegjøre for strategi for arbeidet med internasjonalisering inkludert forskning og utviklingsarbeid, og vise hvordan dette bidrar til utviklingen av den faglige virksomheten og kvalitet i utdanningene.

For AHO vil dette innebære:

Undervisning og FoU ved AHO henter ressurser fra et internasjonalt fagmiljø. Skolen har et stort antall internasjonale forelesere og gjestelærere og stor internasjonal søkning av utvekslingsstudenter.

(1) AHO skal i 2009 ha gjennomført et lenge pågående arbeid for internasjonalisering av studiene.

(2) AHOs faglige satsinger og oppbygging av faggrupper skjer med en internasjonal profil og i samarbeid med internasjonale institusjoner. Dette gjelder:

- Utvikling av Centre of Excellence innen arkitekturteori og arkitekturhistorie.
- Utvikling av Senter for byforskning.
- Utvikling av Senter for designforskning.
- Utvikling av FoU og undervisningsprogram for Research by Design.

Videreutvikling av internasjonalt institusjonssamarbeid skal i stor grad prioriteres som del i disse faggruppenes arbeid.

Redegjøre for tilrettelegging for funksjonshemmede studenter.

For AHO vil dette innebære:

Statsbygg som eier av lokalene vil i samarbeid med AHO utarbeide en plan som tilfredsstillere krevene for universell utforming. AHO vil ta det nødvendige ansvar for at planen blir iverksatt.

Virksomhetsmål 1.1

Vitenskapelige høyskoler skal utdanne kandidater med høy kompetanse med relevans for samfunnets behov.

Styringsparametre virksomhetsmål 1.1

Antall primærsøkere per studieplass (jf. Også virksomhetsmål 4.1)

AHOs ambisjonsnivå

- AHO vil arbeide for å opprettholde den store søkningen til studiene.

Studietilbud i samarbeid med andre institusjoner

AHOs ambisjonsnivå

AHO skal arbeide for å etablere flere studietilbud i samarbeid med andre institusjoner. Dette skal skje innenfor felter der kunnskapsoppbygging ved AHO først og fremst skjer som del av nettverk. Eksempel på dette er "development studies" og nettverkssamarbeidet med NTNU og UMB.

AHOs egne styringsparametre

- AHO vil legge større vekt på dokumentasjon og markedsføring av våre studier.
- Det skal i 2009 utvikles en handlingsplan for styrking av rekrutteringen til industridesignstudiet.
- AHOs opptaksprøve skal utvikles og kvalitetssikres slik at AHO får en mer allsidig rekruttering som henter de beste fra det brede søkergrunnlaget. Karakterer fra videregående skole innføres som ett av flere opptakskriterier.
- Opptak til masterstudiene skal gjennomføres på grunnlag av vurdering av portfolio og karakterutskrift.

Tiltak for å redusere risiko

For å redusere risiko for manglende inntakskvalitet på nye studenter skal de nye opptaksprosedyrene iverksettes i 2009.

For å redusere risiko for at undervisningstilbudet ikke er à jour i forhold til samfunnets behov, skal det foretas en gjennomgang av grunnundervisningen for å sikre tilstrekkelig teori- og profesjonskunnskap.

Faglig utvikling gjennom "Research by design" skal integreres i masterundervisningen.

Virksomhetsmål 1.2

Vitenskapelige høyskoler skal tilby et godt læringsmiljø med undervisnings- og vurderingsformer som sikrer faglig innhold, læringsutbytte og god gjennomstrømning.

Styringsparametre virksomhetsmål 1.2

Nye studiepoeng per egenfinansiert student per år

AHOs ambisjonsnivå

AHO skal opprettholde den gjennomsnittlige studiepoengproduksjon per egenfinansiert student på det høye nivået denne produksjonen er i dag (jf. tall for 2008).

Studenter per undervisnings-, forsknings- og formidlingsstilling (jf. også virksomhetsmål 4.1)

AHOs ambisjonsnivå

AHO skal opprettholde dagens forhold mellom antall undervisnings-, forsknings- og formidlingsstillinger. For å styrke forskningen innebærer dette en viss økning av studenter per lærerstilling i grunnundervisningen og masterundervisningen.

Tiltak for å redusere risiko

For å redusere risiko for manglende kvalitetssikring i det enkelte kurs skal det i 2009 stilles økte krav til studieplanlegging og innføring av LMS skal fortsette.

Virksomhetsmål 1.3

Vitenskapelige høyskoler skal ha et utstrakt internasjonalt utdannings samarbeid av høy kvalitet, som bidrar til økt utdanningskvalitet.

Styringsparametre virksomhetsmål 1.3

Antall utvekslingsstudenter (ut/innreisende)

AHOs ambisjonsnivå

Minimum 25% av masterstudentene og 50% av PhD-kandidatene skal gjennomføre internasjonal utveksling (lengre opphold ved utenlandske læresteder) i løpet av studiet.

På grunn av stor utenlandsk søkning aksepterer AHO et større antall innreisende studenter enn det antallet som til enhver tid er til utveksling.

Antall fremmedspråklige utdanningstilbud

AHOs ambisjonsnivå

Alle mastertilbud skal kunne følges av studenter som ikke behersker norsk. Dette betyr at hovedtyngden av undervisningen på masternivået skal skje på engelsk.

Studietilbud i samarbeid med utenlandske institusjoner (fellesgrader)

AHOs ambisjonsnivå

AHO har et utstrakt internasjonalt samarbeid om utdanning, men få formaliserte studietilbud i samarbeid med utenlandske institusjoner (med fellesgrad). AHO vil i løpet av 2009 utvikle en fagpolitikk og tiltaksplan som kan føre til sterkere grad av formalisering av samarbeid (fellesgrad).

AHOs egne virksomhetsmål 1.4

- AHO vil arbeide for å styrke masterutdanningene i landskapsarkitektur for å oppnå høyere kvalitet og bedre koordinering med arkitektstudiet.
- Opprettholding og styrking av AHOs fagprofil krever økte rammebevilgninger for å opprettholde høyt studentopptak og sikre en kritisk masse av studenter for fagtilbudene.
- AHOs masterprogrammer og PhD-program skal være tospråklige og tilgjengelige for engelskspråklige elever.
- Studentene skal få internasjonal eksponering gjennom studiet ved bruk av internasjonale lærere, kritikere og sensorer.

Styringsparametre virksomhetsmål 1.4

- Masterutdanningen i landskapsarkitektur skal utvides til 2,5 år
- Videreutvikle samarbeidet med kinesiske samarbeidsuniversiteter – Tongji University (Shanghai) og Central Academy of Fine Arts (Beijing)
- Etablere nytt samarbeid med 1-2 indiske utdanningsinstitusjoner.
- Gjenopprette samarbeid med sterke utdanningsinstitusjoner innenfor AHOs felt i USA.

Sektormål 2

Universiteter og høyskoler skal oppnå resultater av høy internasjonal kvalitet i forskning, faglig og kunstnerlig utviklingsarbeid.

For AHO vil dette innebære:

AHO driver kunnskapsutvikling innen praktiske, akademiske og kunstneriske felt og skal forvalte et internasjonalt og aktuelt kunnskapsnivå. AHO skal videreføre det beste i sin akademitradisjon og transformere denne inn i en ny institusjonskultur der den akademiske kunnskapen er tydeligere, FoU-orienteringen mer gjennomgripende og det flerfaglige perspektivet sterkere.

AHO tar på seg et spesielt ansvar for å utvikle institusjonen til et ledende nordisk miljø for forsknings- og utviklingsarbeid innen våre fagfelter.

Kvalitative styringsparametere

Arbeidet med å konsentrere forskningsinnsatsen og utvikle fagmiljøer av høy internasjonal kvalitet.

For AHO vil dette innebære:

(1) FoU-arbeidet ved AHO skal være konkurransedyktig på et internasjonalt nivå. De fremste forskere og forskergrupper ved AHO skal holde europeisk toppnivå innenfor sine fagområder.

- Fokus dreies fra generell kvalitetsheving til dyrking av "excellence" innenfor prioriterte fagtema.
- AHOs FoU-satsinger rettes mot fagmiljøer og enkeltpersoner der satsingen trolig vil ha størst effekt. Dette innebærer at en vil prioritere miljøer og enkeltpersoner som kan dokumentere resultater og evne til meritterende FoU, samt miljøer som vurderes å ha en vesentlig underpublisering av pågående FoU-aktivitet og opparbeidete FoU-resulater.
- Faglig ledelse og personalledelse på instituttnivå styrkes for at AHO skal kunne utnytte sine ressurser og faglige potensiale bedre.
- Arbeidet med individuelle arbeidsplaner skal videreføres. Gjennom arbeidsplanene tildeles forskningstid og stadfestes konkrete planer (resultatmål) for FoU-arbeid

(2) AHO skal bygge fagmiljøer med felles interessefelt og felles oppgaveforståelse.

- Organisering av FoU-arbeidet skal revideres. Etablering av faggrupper innebærer en matrisemodell der undervisningsansvar entydig er knyttet til instituttene mens forskning i noen grad er organisert i egne sentra. Det skal fokuseres på prioriterte faggrupper og sentra som ikke entydig er bundet til instituttstrukturen.
- Det gjennomføres klarere faglige prioriteringer, og dette følges opp med handlingsplaner for følgende sentra og institutter:
 - Senter for designforskning.
 - Utvikling av basis for søknad om "Centre of excellence" innenfor arkitekturteori og -historie.
 - Styrking av det tematiske feltet "Research by design" med basis i Institutt for arkitektur (kunstnerisk utviklingsarbeid)
 - Senter for byforskning

(3) Som ledd i utvikling av faggruppene skal det lages planer for internasjonalt nettverkssamarbeid. AHOs internasjonale forskningssamarbeid vil i hovedsak være en sum av faggruppenes internasjonale nettverk.

- Innenfor arkitektur prioriteres også det nasjonale samarbeidet. AHO, Institutt for landskapsplanlegging ved UMB og Fakultet for arkitektur og kunst ved NTNU har kompletterende forskningsprofiler og forskningsprioriteringer.
- AHO vil i samarbeid med NTNU videreføre satsingen på å utvikle et NFR-finansiert forskningsprogram om "Arkitektur og kvalitet i omgivelser".
- Innenfor design prioriteres utvikling av bedriftsnettverk i samarbeid med andre utdannings- og forskningsinstitusjoner.

(4) AHO har som mål å styrke sammenhengen mellom undervisning og FoU-arbeid. Forskingen skal bidra til å skape dybde og aktualitet i masterundervisningen. Oppbygging av forskningsmiljøer skal ikke skje på bekostning av undervisningskvalitet.

(5) FoU ved AHO skal ha stor samfunnsmessig relevans og bidra med kunnskap til bruk i praksis og innovasjon innenfor våre profesjonsfag.

Tiltak for å øke gjennomstrømningen i forskerutdanningen og status for rekruttering på ulike fagområder.

For AHO vil dette innebære:

(1) AHO skal videreutvikle sin forskerskole i den størrelsesorden denne forskerskolen har i dag. Dette innebærer ca. 40 aktive doktorgradskandidater knyttet til skolen.

- Det skal etableres langsiktige planer for opptak og gjennomføring av forskerutdanning, herunder også faglige prioriteringer (profil) og planer for rekruttering.
- En vil oppsummere erfaringer både fra det siste årets satsing på en forskerskole for "Research by design" og tidligere års satsing på mer tradisjonell akademisk forskerutdanning. På basis av denne oppsummeringen skal det utvikles et nytt curriculum for forskerskolen.
- Ansvar og organisering av forskerskolen skal revideres.

(2) AHO skal videreutvikle sin forskerskole i nettverk med andre nasjonale og internasjonale institusjoner. Dette vil innebære arbeidsdeling og vurdering om AHOs forskerskole i høyere grad kan spesialiseres.

- AHO prioriterer å videreutvikle sin forskerskole til en nasjonal forskerskole innenfor arkitektur og design (NAFAD). Dette skjer med NTNU og UMB som samarbeidspartnere og KHIO og en rekke statlige høyskoler som deltagerinstitusjoner.
- AHO viderefører samarbeidet om forskerutdanning i arkitektur innenfor Nordic Academy (NA) og European Association for Architectural Education (EAAE).

(3) AHO skal prioritere tiltak som styrker faglig kvalitet, faglig spissing og gjennomstrømning i forskerskolen,

- Veiledningskapasiteten skal styrkes. I hovedsak skal dette skje gjennom økning av kapasitet og kompetanse innen AHOs fagmiljø. På felter der AHOs fagmiljø anses som for svakt skal det etableres avtaler med nettverksinstitusjoner om tilføring av veiledningskapasitet.
- Ved opptak av stipendiater og opptak til forskerskolen skal AHO prioritere styrking av prioriterte faggrupper.

Virksomhetsmål 2.1

De vitenskapelige høyskolene skal konsentrere forskningsinnsatsen for å oppnå resultater av høy internasjonal kvalitet innen utvalgte fagområder og samarbeide internasjonalt om forskning og

utviklingsarbeid. De vitenskapelige høyskolene har et særskilt ansvar for grunnforskning og forskerutdanning på sitt fagområde.

Styringsparameter virksomhetsmål 2.1

Publikasjonspoeng per undervisnings-, forsknings- og formidlingsstilling (jf. Også virksomhetsmål 4.1)

AHOs ambisjonsnivå

Meritterende publisering skal økes. Totalt antall vitenskapelige publiseringer for AHOs ansatte skal økes med 25% fra 2008 til 2009.

Meritterende kunstnerisk utviklingsarbeid (i henhold til AHOs regelverk) skal økes med 25% fra 2008 til 2009.

NFR-tildeling per undervisnings-, forsknings- og formidlingsstilling (jf. Også virksomhetsmål 4.1)

AHOs ambisjonsnivå

AHO har – sett i forhold til sine forutsetninger – et relativt høyt nivå på NFR-tildelinger. Kortsiktig sett er målet å opprettholde dagens nivå. Ambisjonsnivået på sikt er å øke nivået 100% gjennom større satsing fra NFR på "våre" fagfelt og bygging av FoU-sentra og faggrupper på AHO.

EU-tildeling per undervisnings-, forsknings- og formidlingsstilling (jf. Også virksomhetsmål 4.1)

AHOs ambisjonsnivå

AHO arbeider systematisk for å øke EU-tildeling til institusjonen. Dette gjelder spesielt innen samarbeid om interaksjonsdesign, arkitekturteori- og historie, urbanisme og "research by design".

Konkrete mål for arbeidet vil bli satt i planene for 2010.

Tiltak for å redusere risiko

For å redusere risiko for utilstrekkelig kvantitet på FoU og kunstnerisk utviklingsarbeid, skal det legges økt vekt på etablering og drift av faggrupper, internasjonalisering, økt vekt på personalledelse og arbeidsplanlegging, forskningsadministrasjonen skal utvikles, det skal avsettes ressurser til strategiske prosjekter og oppbygging av FoU- miljøer.

For å redusere risiko for manglende kvalitet på instituttledelse, skal det gjennomføres program for ledelsesutvikling. Det skal legges stor vekt på rekruttering av nye instituttledere, og instituttene skal få økt administrativ støtte.

Virksomhetsmål 2.2

De vitenskapelige høyskolene skal gjennom nasjonalt og internasjonalt samarbeid tilby forskerutdanning av høy kvalitet, som er innrettet og dimensjonert for å ivareta behovene i sektoren og samfunnet for øvrig.

Styringsparametre virksomhetsmål 2.2

Antall uteksaminerte doktorgradskandidater per undervisnings-, forsknings- og formidlingsstilling

AHOs ambisjonsnivå

Antall avlagte doktorgrader i 2009 skal være minimum 6.

Andel disputerte doktorgradskandidater av opptatte personer på doktorgradsprogram fem år tidligere

AHOs ambisjonsnivå

60% av kandidater opptatt til doktorgradsprogrammet fra 2004 og senere skal ha disputert innen 5 år.

Tiltak for å redusere risiko

For å redusere risiko for svak gjennomstrømning av doktorgradskandidater, skal det settes inn økt veiledningskapasitet og – kompetanse.

Sektormål 3

Universiteter og høyskoler skal medvirke til å spre og formidle resultater fra forskning og faglig og kunstnerlig utviklingsarbeid, og medvirke til innovasjon og verdiskapning basert på disse resultatene. Universiteter og høyskoler skal også legge til rette for at tilsatte og studenter kan delta i samfunnsdebatten.

For AHO vil dette innebære:

AHO skal utvikle og formidle kunnskap som kan anvendes og videreutvikles i profesjonell praksis. Deler av AHOs kunnskapsutvikling skal ha en innovativ innretning og sikte mot kommersialisering. AHO skal formidle oppdatert kunnskap til allmennheten.

Kvalitative styringsparametere

Redegjøre for arbeidet for at innovasjon blir en del av virksomheten ved institusjonen.

For AHO vil dette innebære:

AHO skal styrke innovasjonsaspektet i FoU-arbeidet.

- AHO har kunnet vise til best resultater i innovasjonsarbeid innen interaksjonsdesign og delvis innen produktdesign. Disse fagfeltene ses i sammenheng og prioriteres i det videre innovasjonsarbeidet.
- Satsingen på "Research by design" innebærer at innovasjonsorienteringen innenfor arkitektur skal styrkes.
- AHO skal arbeide som en del av det regionale innovasjonssystemet i Oslo-regionen. (Akerselva Innovasjon, IxD, Oslo Kulturnettverk)

Vurdering av hvordan institusjonen legger til rette for god tilgjengelighet av forskningsresultater og annen faglig aktivitet for allmennhet og samfunn.

For AHO vil dette innebære:

(1) AHO skal styrke sin rolle som kulturforvalter og kulturformidler og videreutvikle den faglige formidlingen til allmennhet og samfunn.

- AHO tar på seg delansvar for å videreutvikle Arkitekturtriennalen i Oslo til en internasjonal begivenhet for norsk arkitektur.
- Fehnsymposiet skal styrkes som arena for forskningsformidling.

- TAB (Tverrfaglig arena for byutvikling) skal styrkes som arena for formidling av diskusjoner om byutvikling.
- "Veiene til Roma" skal videre drives som arkitekturhistorisk formidlingsprosjekt.
- AHO vil støtte opp om formidlingskompetanse blant ansatte og gi rom for denne aktiviteten i arbeidsplanene på linje med FoU-aktivitet.

(2) AHO har gjennom 2008 styrket sin publiseringsvirksomhet i forbindelse med FoU vesentlig. Det skal i 2009 videreutvikles en publiseringsstrategi for FoU og en generell formidlingsstrategi for FoU-resultater.

(3) Handlingsplan for samfunnskontakt skal legges fram for AHOs styre våren 2009.

Redegjøre for videreutvikling av rollen som utviklingsaktør innen eget fagområde.

For AHO vil dette innebære:

(1) AHO skal være ledende i fagkritikken og i faglig publiseringsvirksomhet. Utvikling av fagkritikk er definert som et eget satsingsfelt ved AHO i 2009 både innenfor arkitektur og industridesign.

(2) Planen for samfunnskontakt skal konkretisere tiltak for sterkere og bredere samarbeid og nettverkskontakt med næringslivet og offentlig forvaltning.

(3) AHO skal aktivt engasjere seg i regjeringens arbeid for utvikling av en norsk arkitekturpolitikk.

Redegjøre for arbeidet med å utvikle en policy (retningslinjer) for immaterielle rettigheter og forbedre håndteringen av dette.

For AHO vil dette innebære:

AHO har utviklet foreløpige retningslinjer som legges til grunn i en sak knyttet til kommersialisering av en oppfinnelse gjort ved AHO. Retningslinjene skal i 2009 kvalitetssikres juridisk, videreutvikles og forankres bedre i organisasjonen.

Virksomhetsmål 3.1

Vitenskapelige høyskoler skal gjennom formidling og deltagelse i offentlig debatt tilføre samfunnet resultater fra FoU- virksomheten.

AHOs styringsparametre

Det utvikles strategi for formidling og samfunnskontakt og strategi for digitalisering og økt tilgjengelighet til FoU- resultater.

Virksomhetsmål 3.2

Vitenskapelige høyskoler skal medvirke til samfunns- og næringsutvikling gjennom innovasjon og verdiskaping.

Styringsparametre virksomhetsmål 3.2

Omfang av bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet

AHOs ambisjonsnivå

For 2008 var omfanget (pr 1.8.) 62 mill. I 2009 antas NFR fortsatt å være hovedkilden for bidragsfinansiert virksomhet for 2009. Med den pågående finanskrisen antas det vanskeligere å få andre aktører til å finansiere FoU prosjekter slik at det totalt sett forventes en utflating ved at flere prosjekter slutføres, men erstattes av nye prosjekter.

Oppdragsfinansiert virksomhet skal i 2009 gi grunnlag for å slette AHOs negative virksomhetskapital.

Mottatte forretningsideer

AHOs styringsparametre

AHO har som mål å motta 1 forretningsidé fra sine medarbeidere i 2009.

Mottatte forretningsideer som har resultert i opprettelse av selskap

AHOs styringsparametre

AHO har som mål at 1 forretningsidé resulterer i opprettelse av selskap i 2009.

Tiltak for å redusere risiko

For å redusere risiko for uutnyttet potensial for kommersialisering av AHOs FoU-resultater, skal en videreutvikle politikk for håndtering av immaterielle rettigheter og utvikle praksis på dette feltet som virker stimulerende for den enkelte forsker.

For å redusere risiko for uutnyttet potensial for samarbeid med samfunns- og næringsliv, skal en knytte undervisningen direkte til aktuelle utfordringer i bedrifter, øke antall professor II som er finansiert av næringslivet og vektlegge at professor II-stillinger besettes av høy kompetanse fra næringslivet.

Sektormål 4

Universiteter og høyskoler skal organisere og drive sin virksomhet på en slik måte at samfunnsoppdraget blir best mulig ivaretatt innenfor rammen av disponible ressurser.

Kvalitative styringsparametre:

Vurdere hvordan strategiske valg i økonomisk prioritering og rekruttering underbygger faglige ambisjoner innen forskning og utdanning.

For AHO vil dette innebære:

Legge til rette for at fast ansatte i vitenskapelige stillinger kan gjennomføre doktorgradsprogrammer.

Fortsatt prioritere strategiske satsinger.

Vurdere hvordan administrasjon og organisasjon er tilpasset strategiske faglige prioriteringer.

For AHO vil dette innebære:

- Prioritere administrativ støtte til instituttene.
- Videreutvikle forskningsadministrasjonen.

Redegjøre for styreforankring av viktige strategiske og operative beslutninger.

For AHO vil dette innebære:

Erfaringsoverføring fra avgående til nytt styre (2009) og nytt styre skal foreta gjennomgang av styrets oppgaver.

Følgende styrebehandles:

- Fastsetting av budsjett
- Strategisk plan (årlig revisjon)

- Forskningsstrategi (årlig revisjon)
- Prioritering av bruk av strategiske forskningsmidler (etter søknad)
- Halvårlig og årlig resultatvurdering
- Intensjonsavtale og arbeidsplan for institusjonssamarbeid
- Strategi for bruk av lokalene - utvidet leie – framleie.
- Risikoanalyse – vurderinger
- Tildeling av forskningstermin
- Strategi for institusjonssamarbeid
- Kostnadsanalyse / interne budsjettfordelingsprinsipper
- Årsbudsjett
- Utlysing / tilsetting av ny rektor
- Tilsetting i faglige / vitenskapelige stillinger

Vurdere institusjonens oppfølging av gjeldende regelverk for anskaffelser og forvaltning av bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet.

For AHO vil dette innebære:

Oppfølging av regelverk: Nytt bestillingssystem i drift 2. halvår vil bidra til lettere å kunne følge opp beløpsgrensene for anbud, tilbud og direktekjøp.

AHO har lagt stor vekt på at forvaltning av bidrags- og oppdragsfinansiert virksomhet skjer i henhold til gjeldende regelverk. Innføring av nytt prosjektstyringsverktøy og utvikling og opplæring knyttet til intern rapportering vil bidra til ytterligere kvalitetssikring.

Vurdere institusjonens oppfølging av internkontroll, ref. reglement for økonomistyring i staten § 14 - relatert både til systemer og kvalitetssikringsrutiner.

For AHO vil dette innebære:

- Økt administrativ støtte til instituttene
- Revidering av interne rutiner for økonomiforvaltning
- Opplæringstiltak knyttet til intern økonomiforvaltning

Virksomhetsmål 4.1

De vitenskapelige høyskolene skal sikre en god og effektiv forvaltning av ressursene.

Styringsparametre virksomhetsmål 4.1

Driftsutgifter per avlagte 60- studiepoengsenheter

AHOs ambisjonsnivå

Reduksjon fra 2008-2009.

Driftsutgifter per publikasjonspoeng

AHOs ambisjonsnivå

Reduksjon fra 2008-2009.

Forholdet mellom vitenskapelige og administrativt ansatte

AHOs ambisjonsnivå

Ingen endring.

Virksomhetsmål 4.2

De vitenskapelige høyskolene skal gjennom sin personalpolitikk medvirke til et høyt kompetansenivå, et godt arbeidsmiljø og et mindre kjønnsdelt arbeidsliv.

Styringsparametre virksomhetsmål 4.2

Andel førstestillinger av totalt antall undervisnings-, forsker- og formidlingsstillinger

AHOs ambisjonsnivå

Økning fra 2008 til 2009.

Andel kvinner, totalt og etter stillingskategori

AHOs ambisjonsnivå

Økt andel kvinner i vitenskapelige førstestillinger.

Tiltak for å redusere risiko

For å redusere risiko for mangel på reell likestilling mellom kjønnene, legger AHO til rette for rekruttering av kvinner i førstestillinger. Likestillingsutvalget og likestillingsplanen skal brukes aktivt.

For å redusere risiko for liten vekt på faglig utvikling av vitenskapelig personale gjøres følgende:

- Videreføring av ordning med forskningstermin,
- legge til rette for at fast ansatte kan ta doktorgrad,
- og vektlegge personalledelse på instituttene.

Virksomhetsmål 4.3

De vitenskapelige høyskolene skal ivarteta høy kvalitet i økonomiforvaltningen. God intern kontroll og effektiv ressursforvaltning skal tas hensyn til i institusjonens strategiske prioriteringer.

Styringsparametre virksomhetsmål 4.3

Likviditetsgrad (omløpsmidler/kortsiktig gjeld)

AHOs ambisjonsnivå

AHO vil påse at det er samsvar mellom pådratte forpliktelser, utestående fordringer og innskudd i Norges Bank.

Avregninger (viser hvor stor tilgang/avgang det er)

AHOs ambisjonsnivå

AHO har som mål å ha større sikkerhet for at avsetningene dekker de forpliktelser som en har pådratt seg.

Tiltak for å redusere risiko

For å redusere risiko for at Intern ressursallokering ikke er kostnadseffektiv, skal en analysere intern ressursbruk i organisasjonen.

For å redusere risiko for at budsjettansvarlige ikke har tilstrekkelig løpende budsjett- og regnskapsinformasjon, skal en videreutvikle intern økonomirapportering og det skal iverksettes opplæringstiltak for budsjettansvarlige.

Krav fra departementet

Krav til styret

Som institusjonens øverste organ, har styret ansvar for å trekke opp strategien for institusjonens faglige virksomhet. Styret skal følge opp at institusjonens strategier og faglige utvikling er i samsvar med de mål som er fastsatt av departementet og Stortinget. I planlegging og oppfølging av institusjonens virksomhet skal styret foreta vurderinger av risiko i forhold til oppnåelse av de mål som er satt. Styret har ansvar for at systemer for risikostyring er etablert i nødvendig utstrekning og at korrigerende tiltak blir iverksatt ved behov. Styret skal sørge for en effektiv forvaltning av institusjonens ressurser, og har ansvar for at merknader fra Riksrevisjonen blir fulgt opp.

Styret skal gi en vurdering av eget arbeid, herunder sammensetning og hvordan styret fungerer som kollegialt organ. Vurderingen kan ta utgangspunkt i styrets arbeid med strategisk planlegging av den faglige virksomheten, mål- og resultatstyring, risikovurderinger og oppfølging av revisjonsmerknader.

For AHO vil dette innebære:

Styret skal arbeide etter en årsplan for styrets arbeid. Dette innebærer behandling av risikovurderinger og påse at disse blir innarbeidet i årsplanene. Styrets arbeid vil i 2009 bli sterkt påvirket av overgang til ny styreperiode etter første halvår og tilsetting av ny rektor fra årsskiftet. Det avgående styret skal lyse ut rektorstillingen og utarbeide en rapport fra sin funksjonsperiode. Det vil bli lagt vekt på at evalueringsresultatene blir fulgt opp. Det nye styret skal tilsette rektor og utarbeide ny strategiplan.

Krav til system for risikostyring

Risikovurdering er en integrert del av departementets mål- og resultatstyring av institusjonene. I tillegg skal virksomheten selv gjøre vurderinger av risiko i eget arbeid. I tråd med dette skal vurderinger gjennomføres for å kartlegge de viktigste risikoforholdene i arbeidet med å nå de fastsatte målene i dette tildelingsbrevet. Dette arbeidet skal forankres i styret.

For AHO vil dette innebære:

Reviderte retningslinjer for risikostyring skal styrebehandles og innarbeides i AHOs planleggingssyklus. Det skal legges vekt på oppfølging av risikovurderingene i virksomhetsplanene.

Krav til styring av kapasitet for enkelte utdanninger 2009

Institusjonene har fått frihet til å tilpasse studietilbud til endringer i søkningen, men for å sikre rekrutteringen til bestemte yrkesgrupper er det fortsatt behov for å stille krav til studiekapasitet ved enkelte utdanninger. Det blir ikke stilt aktivitetskrav for lærerutdanningene i 2009. Institusjonene må primært disponere eventuell ledig kapasitet på dette området til ulike grunnutdanninger for lærere eller til videreutdanning til lærere i sentrale skolefag. Departementet vil følge nøye med på rekrutteringen til lærerutdanningene ved hver enkelt institusjon.

For AHO vil dette innebære:

AHO vil arbeide for å få finansiert flere studieplasser og dermed kunne øke studenttallet.

Krav til intern styring og intern kontroll

Likestilling

Departementet vil oppfordre institusjonene til å prioritere arbeidet med å legge til rette for rekruttering av kvinner til vitenskapelige stillinger på fagområder hvor kvinner er særlig underrepresentert.

For AHO vil dette innebære:

På bakgrunn av svake resultater på dette feltet i 2008 vil AHO gjennomgå sin likestillingsstrategi og utvikle et sett av nye rekrutteringstiltak.

Etiske retningslinjer

Arbeidet med etikk, deriblant etiske retningslinjer, er viktig for å skape tillit til universitetenes og høyskolenes faglige integritet og for å sikre en pålitelig, fri og uavhengig forskning. Retningslinjer for etikk ses på som et forebyggende tiltak, og departementet forventer at de etiske retningslinjene hos hver enkelt: institusjon omfatter både den faglige og den administrative siden av institusjonen.

For AHO vil dette innebære:

AHOs etiske retningslinjer skal gjennomgås og forankres bedre i organisasjonen.

Utfordringer i økonomiforvaltningen

Departementet forutsetter at institusjonene følger opp følgende:

- Fokus på mål- og resultatstyring med integrert risikostyring.
- Forbedring og kvalitetssikring av data som registreres i Database for statistikk om høgre utdanning (DBH).
- Etablering av systemer og rutiner som sikrer gjennomføring av budsjettene i samsvar med forutsetningene for bevilgningene.
- Regnskapskvaliteten. Denne har hatt en positiv utvikling i 2007, men det er fortsatt enkelte utfordringer knyttet til etterlevelse av regelverket.
- Styring og forvaltning av selskap der institusjonen forvalter statens eierinteresser.
- Manglende etterlevelse av regelverk for bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet (rundskriv F-20-07).
- Manglende tidsregistrering og dokumentasjon ved utbetaling av overtidsgodtgjørelse.
- Manglende etterlevelse av regelverket for offentlige anskaffelser.

For AHO vil dette innebære:

- AHO vil følge opp mål- og resultatstyringen i henhold til justerte retningslinjer.
- Ansvar for kvalitetssikring av data i Database for statistikk om høgre utdanning (DBH) er klargjort og skal følges opp i 2009.
- Arbeidet med å bedre intern økonomirapportering vil fortsette.
- AHO har generelt gode rutiner for oppfølging av bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet, men budsjettrutinene skal forbedres.
- Iverksette nye retningslinjer for tidsregistrering og lønns-/arbeidsbetingelser og praktisere disse slik at utbetaling av overtidsgodtgjørelse m.v skjer i henhold til regelverket.
- Bestillingssystem som tilfredsstillende regelverket for offentlige anskaffelser vil bli tatt i bruk i 2009.

Forvaltning av bygninger og lokaler

Det er derfor viktig at alle institusjoner i sektoren går nøye gjennom arealbehovet sitt og de lokalløsninger som er valgt, med sikte på størst mulig kostnadseffektivitet på dette området.

For AHO vil dette innebære:

Det skal gjennomføres en analyse av rombehov. Denne skal legges til grunn for en strategi for ominnredninger, utvidet leie og framleie i Maridalsveien 29.

Oppfølging av IA-avtalen og diskrimineringsforbudet

Det er et mål at sykefraværet reduseres og at det treffes tiltak for å rekruttere personer med nedsatt funksjonsevne.

IA-avtalen er en konsekvens av dette og departementet er opptatt av at denne avtalen følges opp på den enkelte institusjon. Dette medfører at det må planlegges og iverksettes tiltak med sikte på:

- Å redusere sykefraværet.
- Å rekruttere personer med nedsatt funksjonsevne.

For AHO vil dette innebære:

AHO har som mål at sykefraværet skal være mindre enn 3%.

I samarbeid med Statsbygg skal lokalene tilrettelegges for universell utforming.

IKT

Personaliserte tjenester som krever pålogging skal tilpasses for bruk av FEIDE (Felles elektronisk identitet).

For AHO vil dette innebære:

I løpet av 2009 skal AHO være blant de beste UH-institusjonene i Norge mht tilbud av relevante IKT-tjenester og drift av disse. Gjennom riktig valg av teknologi skal IKT-avdelingen sikre at virksomhetens mål og prioriteringer blir optimalt understøttet.

ITIL

AHO ved IKT-avdelingen har på vegne av de vitenskapelige høgskolene i Oslo og Kunsthøgskolen i Oslo påtatt seg ansvaret for å innlede arbeidet med å innføre prosesser, roller og verktøy for brukerstøtte og øvrige driftstjenester (basert på ITIL-rammeverket). Arbeidet omfatter også tjenestekatalog med tilhørende servicenivåavtaler.

LMS (pilot)

Pilotprosjektet med digitale læringsplattformer basert på "Open Source"-programvaren "Moodle" vil bli videreført våren 2009 med bruk av mer avansert funksjonalitet. Høsten 2009 er det planlagt å gå i produksjon og formalisere bruk av plattformen for alle kurs som tilbys internt ved AHO og som del av det europeiske E-archidoc-samarbeidet.

AHO WEB

Fokus på videreutvikling av nettstedet www.aho.no. Vurdere overgang til "Open Source"-plattform som sterkt vil redusere drifts- og vedlikeholdsutgiftene.

Sentral plattform

Den sentrale AHO plattformen er tilnærmet 100% virtualisert.

For å sikre den ønskede feiltoleranse (redundans), lagringskapasitet (SAN), økt kapasitetsbehov, samt behovet for et testmiljø, er det planlagt å utvide miljøet med to fysiske servere. I forbindelse med oppgraderingen vil også backup/restore-løsningen bli skiftet ut.

På nettverksiden vil hovedruter bli skiftet ut for å åpne for gigabit-grensesnitt mot Uninett/internet.

Klienter

Våren 2009 vil det bli gjennomført en pilot på virtuell klientteknologi basert på VMWARE.

I løpet av våren 2009 vil alle PC-er og arbeidsstasjoner bli oppgradert til VISTA operativsystem-plattform.

Kurs ift standard kontorstøtte vil bli tilbudt alle ansatte (OFFICE, SMARTBOARD, MINDMANAGER).

Felles elektronisk identitet (FEIDE)

StudentFEIDE er planlagt innført før semesterstart høsten 2009 og ansattFEIDE i løpet av høsten 2009.

Nye fagsystemer

- Vurdere innføring av nytt sentralt bestillingssystem (Visma Proceedo). Dette forutsetter også at AHO innfører faktureringsystem (Contempus).
- Hyllekart-løsning for biblioteket integrert med BIBSYS
- System for registrering av inventar

Det vil også bli gjennomført en kost-nytte-analyse mht å ta over driften av Ephorte.

I løpet av 2009 vil det bli ytterligere stimulert til å benytte videokonferanser.

Infrastruktur

For å tilfredsstille sikkerhetskrav vil det i samarbeid med Uninett og Statsbygg bli vurdert en oppgradering av eksisterende serverrom, flytting til nytt rom eller en kombinasjon av disse alternativene.

Det vil bli vurdert å etablere "øyer" i felles-arealer hvor i hovedsak studentene vil kunne koble seg til ("docking- stasjon") for å nå ressurser i sentral plattform eller for å skrive ut.

Lærlinger

Institusjonen må vurdere hvilke lærefag som kan være aktuelle i virksomheten. På bakgrunn av vurderingen skal det legges til rette for inntak av lærlinger. Det vises også til "Særavtale for lærlinger og lærekandidater", jf. PM 16/2006.

For AHO vil dette innebære:

Det skal tas inn en lærling innen IKT-fag i 2009.

Øvrig rapportering

Samarbeid med andre institusjoner om system for forskningsdokumentasjon

I St.meld. nr. 20 (2004-2005) Vilje til forskning, vises det til det nære forskningssamarbeidet mellom helsesektoren, instituttsektoren og universitets- og høyskolesektoren. Finansiering knyttet til dokumentasjon av vitenskapelige publisering benyttes i de regionale helseforetakene og i universitets- og høyskolesektoren, og vil bli innført i instituttsektoren. Kunnskapsdepartementet har mottatt innstillingen fra en nasjonal arbeidsgruppe som skulle se på mulighetene for å etablere en felles database for vitenskapelig publisering for universiteter, høyskoler, helseforetak og forskningsinstitutter. Arbeidsgruppen foreslår i sin innstilling at det blir etablert en felles database for vitenskapelig publisering. Videre foreslås det at denne databasen skal inngå i et nytt, felles

forskningsinformasjonssystem for norsk forskning som utvikles på grunnlag av eksisterende løsninger i universitets- og høyskolesektoren. Innstillingen fra arbeidsgruppen er sendt på høring til berørte parter. Departementet vil komme tilbake med en vurdering av videre oppfølging av forslagene.

For AHO vil dette innebære:

AHO er i denne sammenhengen en meget liten aktør og vil forholde seg til de føringer som legges i samarbeid mellom større UH-institusjoner.

KS 1-prosjekter og større investeringsprosjekter

Investeringsprosjekter (eks bygg, infrastruktur) som er under planlegging og som man antar vil få budsjettmessige konsekvenser skal vurderes av departementet før institusjonen igangsetter et større utredningsarbeid. Institusjonen skal utforme en kort beskrivelse av behov og målsetting for prosjektet (slutttilstand) i Rapport og planer for 2010. Kunnskapsdepartementet vil etter en samlet vurdering, på grunnlag av strategiske målsettinger for sektoren og institusjonenes dokumenterte behov, foreta en prioritering av prosjekter som bør utredes videre. Prosjekter som er under planlegging, kan meldes inn i Rapport og planer for 2009 som grunnlag for kommende etatsstyringsmøte.

For AHO vil dette innebære:

AHO vurderer å inngå avtale med Statsbygg om overtakelse av Sydfløyen i Maridalsveien 29. En tar i første omgang sikte på å framleie disse lokalene. De har imidlertid behov for betydelig oppgradering. En vil i 2009 vil i samarbeid med Statsbygg vurdere hvordan en eventuelt prosjekt kan organiseres. Det er aktuelt å se dette i sammenheng med aktuell oppdradering og vedlikehold av AHOs øvrige lokaler.

Samfunnssikkerhet og beredskap

Institusjonen skal kunne dokumentere at det er utarbeidet risiko- og sårbarhetsanalyser evt. aktuelle krisescenarioer, at evt krisehåndtering er basert på utarbeidet kriseplanverk og at det er gjennomført kriseøvelser som i etterkant er evaluert. Det skal blant annet rapporteres på ovenstående i et rapporteringsskjema som departementet vil sende ut med svarfrist 1. februar 2009. I tillegg kan departementet ta opp beredskapsarbeidet på kontroll- og oppfølgingsmøter.

For AHO vil dette innebære:

Det skal gjennomføres brannøvelser i 2009. Det skal gjennomføres sårbarhetsanalyser og krisehåndteringsplanen skal gjennomgås.

HMS

Arbeidsmiljøloven stiller krav om at det utføres et systematisk helse -, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheten. Dette arbeidet skal dokumenteres. Institusjonen skal i årsrapporten rapportere om mål, tiltak og resultater for området.

For AHO vil dette innebære:

Det skal i 2009 gjennomføres vernerunde og foretas en løpende vurdering av behov for tiltak for å nå målene for HMS-arbeidet. AHO vil i 2009 foreta en vurdering av bedriftshelsetjenestetilbudet for å tilpasse det best mulig til virksomhetens behov og den enkelte medarbeiders behov for ivaretagelse av egen helse.

3.2 Disponering av tildelte midler for 2009

Institusjonene skal i dokumentet Rapport og planer (2008-2009) legge frem en plan for disponering av tildelte midler i 2009, jf. § 7 i Reglement for økonomistyring i staten og kap 2.1 i Bestemmelser om økonomistyring i staten. Det skal rapporteres om institusjonens egen fordeling av tildelte midler med en begrunnelse for de prioriteringer og nedprioriteringer som er foretatt.

Plan for disponering av tildelt bevilgning i 2009

Inntekter/ utgifter	Beløp (1000 kr)
Driftsinntekter	
Herav bevilgningsfinansiert virksomhet	106 760
Herav eksterntfinansiert virksomhet	2 845
Sum driftsinntekter	109 605
Driftskostnader	
Herav lønnskostnader	57 114
Herav anskaffelser og påkostninger	3 200
Herav husleie	21 000
Herav andre driftskostnader	28 291
Sum driftskostnader	109 605
Driftsresultat BFV	0
Driftsresultat EFV	0